

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti a 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Vladna kriza prehaja z mrtve točke

Politični krogi pripisujejo izredno važnost sinočni dolgi avdijenci g. Davidovića. — Nervozna posvetovanja radikalnih voditeljev. — Novo vladno dobimo menda že za božič.

— Beograd, 7. decembra. Včerajšnja avdijenca šefa Demokratske zajednice g. Davidovića, ki je trajala nad dve uri, je vzbudila v političnih krogih najrazličnejše komentarje. Konferenci pripisujejo izredno politično važnost. Ker je znano, da g. Davidović ne zagovarja režima g. Vukičevića, smatrajo v nekaterih političnih krogih to avdijenco za začetek konsultacij političnih voditeljev in za znak, da je računati v najkrajšem času za izpremembe v vladi.

Razumljivo je zato, da je avdijenca izvala med vladnimi radikali veliko vznemirjenje. Radikalni ministri so imeli zvečer dolgo konferenco, pa tudi v radikalnem klubu so se radikalni prvaki živahno posvetovali in razpravljali o pomenu in važnosti Davidovićeve avdijence. Zavedala je bojazen, da bi radikali izgubili vodstvo državne politike, ker je znano, da je opozicija že ponovno ponudila g. Davidoviću vodstvo za služaj, da pride do sestave nove vlade, v kateri bi sodelovala tudi opozicija. Radikali se zavedajo, da bi bili v tem slučaju za dolgo dobo potisnjeni v opozicijo. Zato so skrajno nezadovoljni s politiko in taktiko g. Vukičevića, ki rešuje najvažnejša politična vprašanja brez sodelovanja poslanskega kluba in ki predlaga zakone, ki posegajo globoko v gospodarsko in politično življenje, ne da bi se prej posvetoval s klubom. V političnih krogih se opaža, da vedno bolj pridobiva struja, ki je za sodelovanje s Kmetko-demokratsko ko-

alicijo in kateri pripadajo klasi najuglednejši pašicevi in mnogi izraziti centuristi.

Okolica g. Vukičevića skuša v skrajno mučnem položaju zmanjšati vtis včerajšnje avdijence in naglašja, da nezadovoljstvo v radikalnem klubu ni pripisovati posebne važnosti, češ da gre le za malo skupino, ki ničesar ne pomeni. Kako veliko važnost pa pripisujejo vladni krogi ironični avdijenci g. Davidovića, dokazuje tudi dejstvo, da je g. Vukičević danes naprosil ministra dr. Spaha, naj poseti g. Davidovića in skuša od njega izvedeti podrobnosti o poteku avdijence dr. Spaha le res posetil g. Davidovića na domu in imel z njim nad eno uro trajajoč razgovor. Nato je dr. Spaha odšel v vladno predsedstvo, kjer sta ga pričakovala dr. Marinković in g. Vukičević. Vsi trije so se nato dolgo posvetovali.

Veliko pozornost je vzbudila v političnih krogih tudi včerajšnja izjava g. Radića, ki je novinarjem povedal, da bo v prihodnjih dneh skupno z g. Pribeževićem navezal stike z radikalnimi nezadovoljnimi v svrhu skupnega nastopa proti Vukičevićevemu režimu.

Iz okolice g. Davidovića naglašajo, da je položaj vlade zelo omajen. Vlada ne uživa potrebnega zaupanja niti v radikalnem niti v demokratskem klubu, kjer se je nezadovoljnost že ponovno javno manifestirala. Po splošnem mnenju se bodo dogodki začeli sedaj naglo razvijati in ni izključeno, da se uresniči včerajšnja napoved g. Radića, da dobimo že za pravoslavni božič drugo vladno.

Naposled dobimo zakon o državljanstvu

Neznosne razmere v sedanjih praksi podeljevanja državljanstva. — Intervencije beograjskih advokatov uspešnejše od intervencij poslancev. — Nad 6000 neresenih prošelj. — Načrt zakona o državljanstvu naposled dogotovljen.

— Beograd, 7. dec. Vprašanje ureditve državljanstva je že nekaj tednov v kritičnem stadiju. Poslanci SDS so že energično nastopili, da se najprej rešijo vsa dosedanja državljanstva vprašanja, nato pa se ves problem zakonitim putem uredi. To je tem potrebnije, ker so zlasti v Sloveniji, Dalmaciji in Vojvodini nastopile nečuvne razmere. Redno se je dogajalo, da tuji s pomočjo podkupovanja dobe naše državljanstvo, dočim naši ljudje, deloma celo v javnih službah, ne morejo doseči državljanstva, ker nimajo denarja, da bi podpirali korupcijo. Vse intervencije poslancev so ostale navadno brezuspešne; beograjski advokati so bili mnogo močnejši od njih. V zadnjem času se je sicer posrečilo hrvatskim in slovenskim poslancem urediti nekatere posebne pereče slučaje, toda te izjeme so le potrdilo žalostnega pravila. Po informacijah naših poslancev leži v notranjem ministristvu še vedno 6000 neresenih prošelj za priznanje našega državljanstva. Klub SDS je zaradi tega pripravil posebno parlamentarno akcijo, da pride končno do rešitve tega

važnega problema. Pod pritiskom te akcije se je vlada vendarle odločila predložiti Narodni skupščini zakon o državljanstvu, ki bi naj to vprašanje rešil ne samo za bodoče, temveč istočasno avtomatično tudi vse doslej neresene prošnje optantov. Značilno je, da je Jugoslavija edina država v Evropi, ki še nima urejene vprašanja državljanstva. Pod ministrom dr. Kramarja je bil spomadi leta 1919 predložen Narodni skupščini zakon o državljanstvu, ki je bil sestavljen z ozirom na takratne pogoje razmere in na dejstvo, da še nismo imeli mirovnih pogodb. Ta načrt ni postal zakon, akoravno ga skupščina ni odklonila. Od onega časa se pred parlamentom ni pojavil noben nov načrt. Pač sta bila pod ministrom dr. Markovića in pozneje od posebne komisije, ki ji je načeloval pokojni g. Ribar, izdelana dva načrta, od katerih pa noben ni prišel v razpravo. Sedaj se zatrijuje, da je novi načrt gotov, da pride v najkrajšem času pred ministrski svet in bo nato predložen Narodni skupščini.

Atentatorji v Strumici izsledeni

— Beograd, 7. decembra. Iz Radovišta poročajo, da so orožniki včeraj popoldne prišli na sled bolgarski tolpi, ki je izvršila atentat v Strumici. Enega izmed napadalcev so orožniki izsledili v bližini Radovišta, dva pa so opazili v strumici srezo. Oblasti so takoj organizirale širokopotezno akcijo, da preprečijo napadalec pobež preko meje. Po poročilih, ki jih je prejelo notranje ministristvo, upajo, da bodo napadalec še danes aretirani.

TISKOVNA SVOBODA V ITALIJI

— Milan, 7. decembra. Kakor znano, je veliki fašistični svet na svojem zadnjem zasedanju razpravljati tudi o vprašanju tiska. Mussolini je takrat zastopal stališče, da se mora to vprašanje urediti tako, da bo režim lahko vsak čas računal na vse važnejše italijanske liste. Dozvedno so sedaj že začeli izvajati ta načrt fašistični voditelji, in sicer pri največjem italijanskem listu. Danes se je namreč razširila vest, da se bodo izvršile v uredništvu »Coriera della Sera« važne izpremembe. Vse poročevalce v Londonu, Parizu in Berlinu ter večino urednikov bodo zamenjali z novimi močmi, ki so popolnoma zanesljivi fašisti, tako da bodo vsa važnejša in odgovorna mesta v rokah fašistov.

Društvo narodov

— Ženeva, 7. dec. Svet Društva narodov je na svoji drugi javni seji, ki je imela na dnevnem redu poleg raznih pravnih in finančnih vprašanj kot najvažnejšo točko sklep mednarodne konference za ukinjenje odločb glede uvoza in izvoza, vzel na znanje obširno poročilo predsednika te konference bivšega holandskega min. predsednika Colina. Nadalje je razpravljali svet Društva narodov o poročilu namškega zunanjega ministra Stresemanna glede odprave trgovinskih ovir. Svet je sklenil, da predloži tozadevno konvencijo v odobritev tudi Rusiji, Mehiki, Ekvadorju, t. j. državam, ki se niso udeležile tozadevne konference.

Rumunski parlament

— Bukarešta, 7. decembra. Jutri se vrši važna seja rumunskega parlamenta, na kateri se bo min. predsednik Vintila Bratianu predstavil prvi zbornici in podal vladno izjavo. Narodna poljedelska stranka bo na vladno izjavo odgovorila in zahtevala, naj se rumunska zbornica razpusti in razpiše nove volitve. V dobro informiranih krogih se govori, da bo vlada predlagala, naj se prične takoj proračunska debata. Dočim je Maniu pripravil, da se sporazume z vlado, postaja Jorga vedno bolj nespravljen. To dejstvo je prišlo posebno do izraza na današnjih shodih, ki jih je imel Jorga v različnih krajih.

Položaj v premogovnikih vedno obupnejši

Delo omejeno v vseh premogovnikih, ki so dobavljali premog drž. železnicam. — Pričetek novih pogajanj med vlado in premogovniki. — Zagovorniki vladne brezbriznosti napram delavstvu.

Ljubljana, 7. decembra. Položaj v revirih Trbovelske premogokopne družbe je tudi danes neizpremenjen. Danes so deloma v obratu rudniki v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku in v Laškem, dočim je v Rajhenburgu odvisna obnova obrata od naročil, ki jih je tekom dneva event. prejelo ravnateljstvo. V Kočevju je delo popolnoma ustavljeno. Jutri bo počivalo delo radi praznika in vseh rudnikov, razen v Laškem. Na ta praznik se je sicer redno delalo, letos pa ga bodo morali rudarji praznovati radi pomanjkanja naravnih, v petek in v soboto bodo delali v vseh rudnikih razen v Rajhenburgu, kjer se bo obratovanje do konca tega tedna vršilo samo v skladu z naročili, ki pa so tako pičila, da je malo verjetno, da bi bilo mogoče obrat v polnem obsegu obnoviti.

V Kočevju je delo v premogovniku popolnoma ustavljeno. Da pripomore delavstvu vsaj do delnega zasluzka, je vodstvo premogovnika zaposlilo del rudarjev pri odkrivanju na prostem kopu. Kočevski premogovnik je namreč brez vsakih naročil, ker je doslej ves premog iz tega rudnika dobivala železniška uprava.

V Trbovljah delajo, v kolikor je premogovnik sploh v obratu, samo podnevi. Nočno delo je popolnoma ustavljeno. Tudi na separacijah je delo večinoma ustavljeno in so delavke, ki so bile najete v zadnjem času, morale nastopiti neprostovoljen dopust.

Rudarske rodbine so zabredle v veliko bedo in mnogo delavcev se je razkropilo na vse strani, da si drugod poiščejo zasluzka. Kako se bo situacija razvijala, je odvisno od pogajanj v Beogradu. Kakor znano, so bila pogajanja brez uspeha prekinjena in se bodo nadaljevala šele jutri. Kakšen bo položaj prihodnji teden, je še povsem nejasno. TPD

si prizadeva zaposliti kar največ delavcev, četudi v omejenem obsegu, vendar pa je sedanje stanje za daljšo dobo nevzdržno. Verjetno pa je, da bo kakor lani tudi letos zmanjkalo železniški upravi premoga in da vsled te nevarnosti vendar pride v dolednem času do sporazuma med prometnim ministrom in premogovniki.

Povdariti je, da ni delo omejeno samo v premogovnikih TPD, temveč da so omejili delo tudi vsi drugi premogovniki, ki so dobavljali premog za drž. železnice. Omejeno je delo tudi v premogovnikih na Hrvaškem in v Srbiji, kar je seveda prav tako občuten udarec za rudarje v Sloveniji, ki ne morejo upati, da bi dobili delo drugod. V tem času ni nobenega dela na polju, stavbna sezona je že davno minula in izkazuje stavbna stroka sama dovolj brezposelnih, na trajno ali vsaj začasno zaposlitev tisočev brezposelnih rudarjev sploh ni misliti.

Med brezposelnimi rudarji govore po naših informacijah klerikalni ekspozenti spričo ogorčenja, ker je minister za socijalno politiko dr. Gosar v nastalem sporu popolnoma pasiven in ker se tudi ne zganjajo klerikalni poslanci, — da vlada ni kriva nastalega položaja, ker ni dolžna plačevati previsokih cen premoga, da bi morali za delavce skrbeti pač premogovniki sami, predvsem TPD, dejstvo pa je, da ne more premogovniki k tej skrbi nihče drug prisiliti kakor vlada sama. Da bi kaj v tem pogledu storila, ni ničesar znanega in zato je seveda povsem umevno, da se v sedanjem sporu med premogovniki in vlado, obrača ogorčenje delavstva predvsem proti vladi, ker v svojih preprih z lastniki premogovnikov ni prav nič zaščitila interese delavstva.

Morilec zakoncev Pucelj so že za petami

Umora sta osumljena dva domačina, ki bosta baje še danes aretirana

Tržišče, 7. decembra.

Strahovi roparski umor v Dolini pri Tržišču sicer še ni pojasnen, vse pa kaže, da bodo morilci kmalu v rokah pravice. Ljubljanska policijska direkcija, ki je bila včeraj brzojavno obveščena o zločinu v Dolini pri Tržišču, je tja še tekom dopoldneva poslala policijskega agenta g. Podobnika s policijskim psom. Med tem so orožniki zastražili hišo in izvršili temeljito preiskavo. Ugotovili so, da se je morala med napadalcem in zakoncem biti obupna borba na življenje in smrt. Napadalec sta najbrž Pucelj najprej pobila z motiko na tla, kar je pričal odlomljeni ročaj motike, njegova žena pa je zbežala iz hiše, toda napadalec so jo tik pred vrati dohiteli in eden jo je zabodel z nožem v vrat tako, da ji je popolnoma prerezal goltanec. Truplo je nato vržl v potok pred hišo.

Na kraj zločina je tekom dneva prispela tudi sodna komisija iz Novega mesta, ki je ugotovila dejanski stan. Policijski pes se ni obnesel. Psi so skušali spraviti na sled s

pomočjo toporišča motike, ki je bilo edino orodje, katerega sta zapustila zločinci. Ker pa je bila vsa okolica blizu in daleč okoli hiše razhojena, se pes ni mogel orientirati in je kmalu izgubil vsako sled. Uspeh preiskave je bil torej v tem pogledu popolnoma negativen.

Tem večji uspeh pa so imela poizvedovanja orožnikov. Še tekom včerajšnjega dne so orožniki uvedli obširno preiskavo in zvedeli tako važne podrobnosti, da bodo morilci zakoncev Pucelj najbrž že danes prijeti. Umor sam dokazuje, da ga je izvršila oseba, ki je morala razmere v hiši dobro poznati. Osumljena sta dva domačina, ki sta istočasno z umorom izginila. Sled za njima vodi proti Karlovcu. Vse žandarmerijske postaje so dobile podrobna poročila.

Trupli nesrečnih zakoncev Pucelj sta bili prepeljeni v mrtvašnico in bosta danes popoldne ob 14. na zahtevo sodne komisije obducirani. — Policijski agent g. Podobnik se je danes dopoldne že vrnil v Ljubljano.

Madžari za revizijo mirovnih pogodb

— Budimpešta, 7. decembra. V poslanski zbornici se je vršila danes debata o prizadevanjih za revizijo mirovnih pogodb. Poslanec Gömbös je zahteval, naj se postavi na dnevni red jutrišnje seje debata o uporabi zborovalnega prava, ker so bila v Miškoicu, Kapošvaru in Györu zborovanja za revizijo trianonske mirovne pogodbe prepovedana. Neki poslanec je zaklical, da madžarski poslanci v praškem parlamentu lahko več govorijo kakor poslanci na Madžarskem. V imenu vlade je izjavil Justični minister Pesthy, da sta vlada in vladna stranka edini s prizadevanjem naroda. Njena politika odgovarja popolnoma duhu naroda.

ITALIJANSKO-NEMSKA TRGOVINSKA POGODBA

— Milan, 7. decembra. Italijansko-nemška pogajanja glede izvedbe določb nemško-italijanske trgovinske pogodbe so se izjalovila. Nemčija se bo tozadevno poslužila razsodišča, predvidenega v pogodbi.

Žrebanje državne loterije

— Beograd, 7. decembra. Danes so bile pri državni razredni loteriji izžrebane sledeče sročke: premijo v znesku 500.000 Din je zadel sročka št. 2515, dobiček 30.000 Din je zadel sročka št. 51.050, 10.000 Din št. 68.105, po 4000 Din št. 3581, 60.612 in 108.256. Glavni dobiček v znesku 1.200.000 bo izžrebano popoldne ob 16.

ŽELEZNIŠKA NESREČA

— Newyork, 7. decembra. Na železniškem viaduktu Hoboke sta trčila dva osebna vlaka. Ranjenih je bilo 40 oseb, med njimi več težko.

RAZDELITEV PREMOŽENJA DVEH OTOKOV

— Pulj, 7. decembra. Pod predsedstvom senatorja Chersica je imela jugoslovensko-italijanska komisija za razdelitev premoženja otoka Velje in Kaštva danes svojo prvo sejo.

Zanimiva polemika

Nedavno smo poročali, da vlada tudi med katoliško duhovščino veliko nezadovoljstvo nad novim državnim proračunom ter smo opozorili na pisavo zagrebške »Narodne Politike«, ki je ostro kritizirala v daljšem članku proračunski ministrstva ver, češ, da ne pripada katoliški cerkvi in duhovščini niti tega, kar so ji prejšnji. Prizadevajo od te kritike se je čutil v prvi vrsti klerikalni poslanec, župnik Škulj, ki mu je v Jugoslovanskem klubu poverjena predvsem skrb za zahteve duhovščine. Objavil je v »Slovenecu« izjavo, v kateri skuša ovreči izvajanja »Narodne« politike ter pravi, da niso zanesljive kritike proračuna od ljudi, ki ne poznajo ustroja novega proračuna.

Ta izjava je dala sedaj povod univ. profesorju, voditelju hrvatskih klerikalcev in bivšemu poslancu dr. Janku Šimraku, da je objavil v »Narodni Politiki« od 7. t. m. daljši odgovor na naslov posl. Škulja, v katerem ostro zavrača njegovo izjavo in »Slovenec« ter dokazuje na podlagi stvarnih podatkov iz drž. proračuna, da so bila njegova izvajanja povsem pravilna, ne pa Škuljeva. G dr. Šimrak pravi med drugim:

— Nikdar ne bom g. Karlu Škulju odrekal, da more govoriti z nekoliko višjega stališča, ker ima več prilike in več dolžnosti kakor jaz, da se podrobneje bavi z drž. proračunom, kljub temu pa moram povdariti, da je bila moja kritika povsem »zanesljiva« in povsem pravilna, ker ne temelji na izmišljenih številkah, temveč na proračunu ministrstva ver, kakor ga je izdalo finančno ministristvo. Ne vem, kateri boljši vir bi mogel uporabiti. Predno bi se torej izrekla tako visoka obsodba moje kritike, bi bilo potrebno s številkami dokazati, da moja kritika ni »zanesljiva« in da je proračun dober. Nobena se tako blaga kritika ne more odobriti tega proračuna že iz razloga, ker se sam minister ver pritožuje nad njim in ker ni z njim zadovoljen, jaz pa nisem mogel biti državnejši nego sam g. minister.

Sedaj je na vrsti g. Škulj, da ovreči izvajanja univ. prof. in bivšega klerikalnega poslanca dr. Janka Šimraka, ki po njegovih trditvi »ne pozna ustroja drž. proračuna«.

Danes nepreklicno zadnjikrat!
4. 8. 6. 1/8 in 9

ŠAH - CARICI

Film veselja in žalosti, ljubezni in sovraštva. o slavi in propadu poljske države.

ELITNI KINO MATICA
telefon 2174

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.575 — 13.580, Curih 1094 — 1097 (1095.50), Duna 7.9975 — 8.0275 (8.0125), London 276.80 — 277.60 (277.20), Newyork 56.63 — 56.83 (56.73), Praga 168.42 Trst 307.50 — 309.50 (308.50).

Effekti: Celjska posojilnica 164., Ljubljanska kreditna 132, Kreditni zavod 160, Vevče 133, Ruše 275 — 290, Stavbna 56, Sešir 104.

Lesni trg: Tendence neizpremenjena. Zakučjek pet vagonov bukovih nezamanih plohov, rezanih po naročilu kupca I. II., III., monte franko nakladna postaja 440. Povpraševanje po smrekovih hlohod ob 30 cm naprej, franko vagon nakladna postaja 190. Nudijo se suha, bukovna drva, cepanice, franko vagon meja 23.

Deželni pridelki: Tendence čvrsta. Zakučjekov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.8 — 277.6, Newyork 56.622 — 56.822, Milan 307.05 — 309.05, Curih 1096 — 1097, Amsterdam 22.953 — 23.013, Berlin 1356 — 1359, Dunaj 799.75 — 802.75, Praga 168.036 — 168.836.

Effekti: 7 odst. invest. posojilo 1921 85 in triletni, 2 in pol odst. drž. rente za ratnu štetu 404 — 405, 2 in pol odst. r. ratna štetu 404 in triletni — 405, Agrarna 53, Hipotekarna banka 57 in pol, Ljubljanska kreditna 132 — 135, Praštrediona 880, Trboveljska 455 — 477 in pol, Vevče 132 in pol — 134, Drava 560 — 570.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: London 25.30, Newyork 518.10, Pariz, 20.40, Milan 28.11, Berlin 123.78, Dunaj 78.07, Beograd 9.135, Praga 15.37.

Avtonomija Ljubljane- klerikalna komedija

Zanimivo priznanje klerikalnega glasila. — Klerikalcem je vzpostavitev rednega občinskega gospodarstva samo komedija. — Ali so komedija tudi novi dolgovi ljubljanske občine?

Zagreška »Narodna Politika«, glasilo hrvatske klerikalne stranke, je 7. t. m. objavilo dopis iz Ljubljane, — očitno iz slovenskih klerikalnih krogov, — v katerem poroča tudi o seji ljubljanske občinskega sveta, na kateri je bil izvoljen župan.

Med drugim pravi: »Seja je bila takorekoč samo zadnji čin komedije, začete pred več meseci z razpisom volitev. Ali bolje: Uvod v novo komedijo, ki se bo šele pričela. Pričakovati je, da se zastonj ne bo kmalu dvignil...« V komentarju k klerikalni pritožbi proti potrditvi novega ljubljanskega župana pravi: »Počakati je treba sedaj na rezultat in potem bomo videli, kaj bo. Minulo bo zopet par mesecev in v tem času moremo trdit: Ljubljana ima župana... Vprašanje je, do kdaj? To ni važno za Ljubljano, ker se je že navadila delati tudi brez njega, in sicer, kakor se vidi, mnogo bolje kakor ž njim.«

Iz navedenih vrstic je jasno razvidno, kake namene imajo klerikalci glede Ljubljane. Ljubljanski dopisnik je v zagreškem klerikalnem glasilu mnogo odkritostnejši, kakor je klerikalni tisk v Ljubljani.

Klerikalcem so bile občinske volitve v Ljubljani samo komedija in tudi volitev župana jim je bila samo povod za pričetek nove komedije. »Narodna Politika« ima prav. Če bi ne smatrali vzpostavitev ljubljanske občinske avtonomije in rednega občinskega sveta za komedijo, bi se ne pritožili proti veljavnosti občinskih volitev in prav tako tudi ne proti potrditvi novega ljubljanskega župana, za kar niso imeli nobenega stvarnega poudarka, razen politično-strankarskega. Zanimiva je trditve klerikalnega glasila, da bo minulo več mesecev, predno bo rešeno vprašanje potrditve župana, kar se mu diči posebno zabavno. To vprašanje po njegovem mnenju ni važno, ker se je baje Ljubljana že navadila delati brez župana.

Iz vsega je razvidno samo to, da gre vsa klerikalna akcija samo za to, da podaljša življenje klerikalnemu komisarjatu, ki je te-

kom enega leta po izjavi noveizvoljenega župana dr. Dinka Puca naprtil ljubljanski občini 60 milijonov dinarjev novih dolgov. Mogoče je to za klerikalce komedija, za ljubljanske davkoplačevalce pa prav gotovo ni.

Početje klerikalcev zbuja upravičen sum, da se boje predložiti račune o svojem gospodarstvu v ljubljanski mestni občini. Če so imeli kdaj čiste namene in če jih imajo, bi gotovo ne skušali zavlačevati vzpostavitev ljubljanske občinske avtonomije ter rednega poslovanja občinskega sveta, ker je njihova pozicija dovolj močna v občinskem svetu ne samo za kontroliranje dela večine, ampak tudi za pošteno sodelovanje pri občinskem gospodarstvu.

Ljubljana se ni navadila delati brez župana in občinskega sveta, kar najbolje dokazuje dejstvo, da se je pri volitvah večina njenega prebivalstva izrekla proti gospodarstvu klerikalnega komisarjata na magistratu, ki mu skušajo sedaj klerikalci z raznimi nemoralnimi in nepoštenimi sredstvi nasilno podaljšati življenje.

Ljubljana je sicer pogrešala občinski svet z manjšim nezadovoljstvom pod bivšim naprednim gerentskim svetom, ki je s svojimi smotnim gospodarstvom spravil mestne finance v red in je celo zmanjšal občinske davščine, toda pod klerikalnim komisarjatom, ki je spravil mestne finance zopet v obupen položaj, je njena zahteva po vzpostavitvi avtonomije in po kontroli občinskega gospodarstva od strani javnosti dobila nov, večji razmah.

Prav ta zahteva bo vzrok, da se bo komedija, ki jo igrajo klerikalci z avtonomijo mesta Ljubljane, izpremenila slej ko prej v tragedijo za nje, ker ni nobenega dvoma, da bodo ljubljanski volilci obsodili izlaganje njihovih interesov ponovno in še v večji večini pri eventualnih novih volitvah, če bo treba.

Klerikalno veselje nad ovrženjem rednega poslovanja ljubljanskega občinskega sveta z neupravičenimi pritožbami se bo izpremenilo v veliko žalost. Svetovalci Pirčeve in Pustove vrste ne bodo rešili SLS zaslužene blamaže.

trebuhi. Preskovec se je zgrudil okrvavljen na tla, napadalec je pa mirno odšel zopet v kuhinjo. Ranjeni Preskovec se je z velikim naporom sam dvignil in odšel v Zakladno bolnico na Jelačičevem trgu. Tam so mu rano obvezali in ga poslali v domačo oskrbo. Ranjenec pa ni šel domov, temveč nazaj v kuhinjo, kjer so ga vsi začudeno gledali, kajti mislili so, da je težko ranjen. Rana je bila samo navidezno lahka. V kuhinji je nastopilo notranje krvarenje in ponoči se je Preskovecovo stanje tako poslabšalo, da so ga okoli 2. ure odpeljali z rešilnim vozom v bolnico. Zdravniki nimajo upanja, da bi okrevail. Napadalec policija še ni aretirala.

Dve smrtni nesreči

Iz strahu pred orožniki v smrt. — Smrtni padec ras stavbnega odra v Trbovljah.

Snoči so pripeljali z gorenskim vlakom v ljubljansko bolnico težko poškodovanega 32-letnega brezposelnega dinarja Janeza Trillerja iz Kranja. Imel je težke poškodbe na glavi in pretresene možgane. Mož je bil ves čas nesvjest. Kmalu po prevozu v bolnico je Triller umrl, ne da bi se zavedel. O dinarjevih nesrečah smo tokom dopoldneva izvedeli iz Kranja sledeče podrobnosti:

Janez Triller je bil precej delomržen mož in je imel na vesti več tatvin. Nedavno je prejel od orožniške postaje v Kranju poziv, naj se v službo prijavlja takoj zglasil. Triller pa se v službo ni odzval, marveč je ostal doma. Od tega dne pa je živel v večnem strahu in fiksnih idejah, da ga zasledujejo orožniki. Preteklo soboto se je Triller mudil doma na Pungratu. Nenadoma je planil pokonci in v paničnem strahu je zbežal čez vrt, misleč, da ga zasledujejo orožniki. Pri skoku čez ograjo, ki je tik kokrske stube, je padel okoli 20 metrov globoko in si pri padcu pretresel možgane. Kljub težkim poškodbam pa je ostal doma. Prišlo se mu je blesti in včeraj je v duševni zmedenosti odšel z doma in skočil v Kokro. Pri ponovnem padcu je dobil tako težke poškodbe, da je nezavesten obležal in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico, vendar je bila vsaka pomoč prepozna. Tako je storil Triller, da si po lastni krivdi, žalosten konec.

Včeraj smo med dnevnimi vestmi poročali, da so pripeljali v ljubljansko bolnico težko poškodovanega židlarja Frana Črnigola iz Trbovelj. Črnigol je med delom padel z visokega stavbnega odra in priletel tako nesrečno na glavo, da je nezavesten obležal. Imel je pretresene možgane in se tudi po prevozu v bolnico ni zavedel. Včeraj popoldne je Črnigol podlegel težkim poškodbam. Koga zadene krivda na nesreči, do sedaj še ni ugotovljeno, zdaj se pa, da je postalo Črnigolu na odru nenadoma slabo in je izgubil ravnotežje ter strmoglavil na tla.

Musa Samarra

je zvodnica

Grešne hiše v Alžiru

PRIDE! ELITNI KINO MATICA! PRIDE!

Dopis iz Medvoda

Jugoslovanska Matica v Medvodah je priredila v nedeljo zvečer ob 8. uri Miklavžev večer in sicer za odrasle v dvorani bivšega Sokolskega doma, katerega lastnica je gospa Černe, soproga stavbenika v Ljubljani. Dvorano je imenovana gospa za to in bodoče družabne prireditve blagohotno blagovolila odstopiti brezplačno na razpolago.

Omeniti je nam je tudi Združene papirnice, Medvode - Gorice, ki so blagohotno dale brezplačno potrebno razsvetljavo za dvorano.

Cela prireditev, katere se je vršila pod vodstvom in iniciativo neumornega gosp. Orehovca iz Medvoda je zelo lepo uspela in le samo žetli, da ga ljudstvo vsestransko podpira, da mu bo mogoče prirediti še nadaljnje prireditve, kakor razne gledališke predstave, predpustne plesne in drugo.

Poset je bil nepričakovano velik in sv. Miklavž je imel dosti opravila, da je zamegal obdarovati vse. Po prireditvi se je vršila posla zabava s plesom. Mlado in staro se je vrtelo ob zvokih Medvodskega kvarteta, dokler ni bil napovedan zaključek prireditve nako so se posetniki in sodelujoči z velikim zadovoljstvom akopram neradi razšli.

V ponedeljek se je pa vršil lep Miklavžev večer za deco in tako je prišlo mlado in staro na svoj račun.

Z zadovoljstvom in veseljem pozdravljamo iniciativo g. Orehovca ter mu želimo, da v razvedrte Medvodčanov privede še nebroj zabavnih večerov.

zraku, da bi mogel skočiti v kabinet, ko doseže višino line. Slednjič se je ujel za rob in izustil vrh. Kmalu je bil v kabinetu.

Odvezal je vrvi in se oziral na vse strani. Vso pot je bil prepričan, da najde Fortclusa v Fuhranovem kabinetu, kraj nje pa zvezanega Garricka in smehlačo se Leticjo.

A zdaj... A zdaj je videl v kabinetu, kjer je bilo vse razmetano, samo trupla ubitih stražarjev. Fortclusa in Garricka ni bilo nikjer.

— Morice! — je zaklical. V odgovor se je začulo stokanje. — Morice, Morice! D' Albaniac je planil v kot, od koder se je sililo stokanje.

Za dvema prvnjenima naslonjačema je ležal vzrak Fortclus. Roke je imel prekrizane na prsih. Čelo okrvavljeno. Pod glavo je bila mlaka krvi. — Bože moj! — je vzkliznil d' Albaniac. — Ubili so ga! Kdo, kdo? Garrick! Toda kako se je moglo kaj takega zgoditi?

Obšla ga je divja jeza. Napel je vse sile, da se je obvladal. — Morda je na še živ... Naznil se je in previdno otikal žilo. Dvignil je težko ranjenega prijatelja in

Naš zračni promet

V katerih smereh se ima razvijati zračni promet v Jugoslaviji. — Ljubljana kot važno križišče v letalskem prometu. — Kolika državna subvencija je potrebna za vzpostavitev rednega zračnega prometa.

Prihodnje leto dne 15. februarja bo odprt redni zračni promet med Beogradom in Zagrebom za potnike, blago in pošto. To bo vsekakor pomemben dan za našo letalstvo in za naš promet. Gotovo je, da se bo v kratkem času tudi v naši državi razvil redni potniški promet in da bomo dobili še celo vrsto drugih zrakoplovnih prog, predvsem v zvezi z inozemstvom.

Beograjsko »Vreme« prinaša zanimiv članek o razvoju naših letalskih prog. Uvodoma naglašajo potrebo, da grede zračne črte v smerih, ki se strinjajo z interesi trgovine in industrije. Le v izjemnih slučajih gredo po krajšem potu preko planin in gora, da zopet spoje posamezna mesta in pokrajine. Upoštevati se morajo pri tem letalske proge sosednih držav, s katerimi je treba upoštevati zveze, da se svetovni letalski promet usmeri preko naše države v smerih naših zračnih prog zaradi njihove boljše rentabilnosti.

Gospodarske smeri teko v naši državi po dolini Save, Dunava, Morave ter Vardara in v teh smereh morajo iti tudi najvažnejše zrakoplovne črte. S temi dolinami so v zvezi tudi gospodarske žile sosednih držav in njihove zračne linije. Z njimi bo treba zvezati tudi našo morško obalo in morska pristanišča, ki so prav tako važna, ako ne še bolj, kakor kraji v omenjenih dolinah.

Z ozirom na to se mora zračna proga Beograd — Zagreb čim prej podaljšati na eni strani do Ljubljane, na drugi strani pa preko Niša, Skoplja, Bitolja do Soluna, eventualno do Aten in od Niša preko Sofije do Carigrada. Prav tako se mora Beograd zvezati s Sarajevom in dalje s Splitom in Dubrovnikom, kakor tudi na drugi strani s Subotico in Osjeckom.

Radi zveze z zračnimi progami zapadno-evropskih držav bi bilo potrebno zvezati Ljubljano s Trstom in tako z italijanskim letalskim omrežjem. Zagreb bi bilo treba zvezati z Dunajem, Budimpešto in s Prago, s čimer bi se doseglo, da bi šle evropske letalske proge preko naše države

na vzhod. To bi bilo treba pospešiti, da bi si strela zračnega prometa med Evropo in Azijo ne izbrala drugih smeri preko drugih držav.

Naše društvo za zračni promet živahno dela na pripravah za upostavitve omenjenih prog. Sedaj razpolaga s kapitalom 9 milijonov dinarjev, ki je skoro že vse vplačano.

Zračni promet še ni toliko napredoval, da bi se mogel vzdrževati iz lastnih dohodkov. Zato nudijo vse države znatno pomoč družbam za zračni promet, da se morejo razširiti. Naša država daje našemu društvu za zračni promet poleg znatne materialne podpore tudi po 26 dinarjev za vsak kilometer preletenega pota, vendar pa za sedaj samo za progo Beograd — Zagreb. Za to progo, ki je dolga 400 km in na kateri bosta vsak dan letela po dva avijona in preletela 800 km, mora društvo vstaviti v svoj proračun kot subvencijo 4,5 do 5 milijonov dinarjev.

Proga Subotica — Beograd — Solun znaša 800 km, pri dveh poletih 1600 km. Ako se to številno pomnoži s subvencijo 26 Din ter z 200, kolikor dni na leto bi se vršili poleti, dobimo rezultat, da bi bila za to progo potrebna letna subvencija 8,5 milijona Din.

Naše zveze z italijanskimi, avstrijskimi in češkimi zračnimi progami bi temeljile na načelu recipročnosti, to se pravi, kolikor njihovih letal bi preletelo do Ljubljane, Zagreba, Subotice in Beograda, toliko bi tudi naših poletov v njihove države.

Ako bi se omenjenim subvencijam prištele tudi subvencije, potrebne za ostale proge v naši državi, ki jih je treba ustvariti, kakor tudi za polete v sosedne države, potem bi bila potrebna subvencija za vse proge v višini 25 milijonov dinarjev. To vsoto bi morala vlada vstaviti v drž. proračun za leto 1928—1929, da bi se mogel usvariti zračni promet na omenjenih črtah. Važnost upostavitve teh prog z gospodarskega, političnega in vojaškega vidika je brez dvoma velika.

Gospodarstvo

Sladkorni trg

V Berlinu in v Amsterdamu so se vršila te dni važna posvetovanja odličnih zastopnikov sladkorne industrije, ki so razpravljali o povečanju konzuma in o koncentraciji sladkorne industrije. Pogajanja pa niso dosegla zaželenega uspeha, ker so statistične razmere na sladkornem trgu zelo neugodne. Kubanske zaloge so znašale 12. novembra 705.829 ton, lani pa 490.753. Na newyorškem trgu potiskajo cene navzdol konkurenčne prodaje novega sladkorja iz San Dominga. Konzum v Zedinjenih državah nazaduje in težko je pričakovati, da bi se toliko povečal, da bi Kuba svoje zaloge prodala. Tudi izvoz iz kubanskih pristanišč ni zadovoljiv. Do 5. novembra je znašal samo 3.593.347 ton proti 4.097.353 lani. Vse kaže, da bo ostalo Kubancem do nove kampanje okrog 250.000 ton starega sladkorja. Kubancem je težje na tem, da bi se sladkor ne pocenil in da bi ga kljub temu pravočasno prodali, ker bi stare zaloge nedvomno postile cene navzdol.

Tudi prizadevanje, da bi se povečal konzum, je ostalo brez uspeha. Glavni predstavniki sladkorne industrije napenajo vse sile, da bi se sladkor ne pocenil, kar se jim pa najbrž ne bo posrečilo, kajti letošnji pridelek sladkorne pese in trstnike je tako velik, da bo produkcija sladkorja znatno prekorčila konzum in da se bo moral sladkor prej ali slej poceniti.

—g Vpis v zadrudni register. Vpisali sta se nastopni zadrugi: Zadruga za elektrifikacijo vasi Cven, Mota, Gor. in Spod. Krapje s sedežem v Cvenu in Nabavljana zadruga uslužbenec državnih železnic direktije Ljubljana sedež Ljubljana—Moste.

—g Vpis v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Gradbena inženjerska in stavbna pisarna dr. ing. Miroslav Kasal in tov. družba z o. z. v Ljubljani, Rastlinska destilacija »Gloria«, družba z o. z. s sedežem v Ljubljani. Tehnični in gradbeni biro arh. Ivan Zupan & drug d. z. o. z. v Ljubljani in Vladislav Ilič & Josip Tichy v Mariboru.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 7. decembra 1927; katoličani: Ambroz; pravoslavni: 24. novembra, Katarina.

Jutri: Četrtek, 8. decembra 1927; katoličani: Brezmadežno spočetje; pravoslavni: 25. novembra, Klementije.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: »Polnočje. B. Opera: »Bajaderac. Kino Matica: »Tajnosti grešne hiše v Alžiru.

KINO DVOR: »Zadnji valček. Predavanja: ob 18. na sodišču: dr. Metod Dolenc: Kazenskopravna presoja umetne sterilizacije.

PRIREDITVE NA PRAZNIK.

Drama: »Vrt Eden. Opera: »Faust. Kino Matica: »Tajnosti grešne hiše v Alžiru.

Kino Dvor: »Zadnji valček. DEZURNE LEKARNE. Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Sv. Jakoba trg. Jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevar, St. Šiška.

Sport

— Službene objave LHP-a (iz seje u. p. dne 2. decembra 1927). V smislu sklepa glavne skupščine Jhs-a in analogno sklepu u. o. Jhs-a od 10. nov. se sklicuje izredni občni zbor Jhs-a v Ljubljani dne 16. decembra 1927 v »Emonih« ob 20. uri s sledečim dnevnim redom: a) Pozdrav predsednika Jhs-a; b) sprememba saveznih pravil (opeka pravilnika) in c) eventualnosti. Poverilnice se imajo izstaviti v smislu pravilnika Jhs-a in morajo biti overjene po predsedniku in tajniku kluba. Klubi, ki so v zastanku in članarino in isto ne poravnajo takoj, nimajo pravice glasovanja in se poverilnice teh razveljavijo. — Potrjuje se SK Elanu, Novo mesto, prajem 150 Din. za vpisnino in članarino za leto 1928 — Sodniški izpiti se prelože na pomlad. — Vzemeta se na znanje zapisnika 16. in 17. redne seje Jhs-a. — Tajnica.

Jean de la Hyre:

79

500

V odgovor se je zopet začelo stokanje in znova je bilo vse tiho. D' Albaniac je oblihl hladno pot. Vstal je in planil k aeroplanu. Ne da bi se zmenil za ironičen smehljaj na generalovem obrazu, je vprašal Gira:

— Ali imate s seboj vrvi, odnosno verige? Dajte mi karkoli, da se spustim v prepad.

Giro je odgovoril: — Običajno je v vojaškem ali policijskem aeroplanu vedno zaboj z orodjem. Med orodjem je navadno tudi petdeset metrov dolga žična lestev.

— Hitro, hitro Poščitve vrvi! Ocoff, pazite na generala!

Giro je hitro poiskal zabojček in potegnul iz njega v kolač zvito tenko vrvi.

— Je dovolj močna?

— Da, na tisoč kilogramov je pre-

računana.

— Dajte jo kito sem!

Skočil je k prepadu in zapovedal:

— Postavite aeroplan semle, bliže k skali, da bo dobro oprt na zemljo.

Ovijte okrog njega konec vrvi. Ali ste dovolj močni, da ne izpustite vrvi iz

rok, ko se bom spuščal?

— O da!

— Urno!

— D' Albaniac si je ovil drugi konec vrvi okrog pasu.

— Ste pripravljeni? — je vprašal Gira.

— Da!

— Spustite vrvi.

— Dobro.

— Zdaj se spustim v prepad.

Nagnil se je nad prepad. Naenkrat se je nečesa spomnil in zaklical:

— Hej! Giro, Ocoff!

— Kaj? — sta vprašala v en glas.

— Pazite na vrvi. Ko zažvižgam, jo potegnita nazaj. Potem privežeta generala in ga spustita za meno. Sta razumela?

— Da, sta odgovorila pomočnika.

— Če pa trikrat zažvižgam, vlečita vrvi previdno. To pomeni, da sem na drugem koncu jaz.

— Dobro, bodite brez skrbi.

D' Albaniac se je previdno odmaknil od skale in obvisel nad prepadom.

Na nevarnost ni mislil. Zanimalo ga je samo stokanje tam nekje v globini.

— Je li Fortclus ranjen? Ali umira? A Leticija? Pa vendar ni ubita. Kaj se je zgodilo?

Ves v skrbah se je gugal počasi v

zrak, da bi mogel skočiti v kabinet, ko doseže višino line. Slednjič se je ujel za rob in izustil vrh. Kmalu je bil v kabinetu.

Odvezal je vrvi in se oziral na vse strani. Vso pot je bil prepričan, da najde Fortclusa v Fuhranovem kabinetu, kraj nje pa zvezanega Garricka in smehlačo se Leticjo.

A zdaj... A zdaj je videl v kabinetu, kjer je bilo vse razmetano, samo trupla ubitih stražarjev. Fortclusa in Garricka ni bilo nikjer.

— Morice! — je zaklical. V odgovor se je začulo stokanje. — Morice, Morice! D' Albaniac je planil v kot, od koder se je sililo stokanje.

Za dvema prvnjenima naslonjačema je ležal vzrak Fortclus. Roke je imel prekrizane na prsih. Čelo okrvavljeno. Pod glavo je bila mlaka krvi.

— Bože moj! — je vzkliznil d' Albaniac. — Ubili so ga! Kdo, kdo? Garrick! Toda kako se je moglo kaj takega zgoditi?

Obšla ga je divja jeza. Napel je vse sile, da se je obvladal.

— Morda je na še živ... Naznil se je in previdno otikal žilo. Dvignil je težko ranjenega prijatelja in

Ves v skrbah se je gugal počasi v

— Povej, kaj se je zgodilo.

— O, vse se je zgodilo zelo enostavno. Zadrževal sem. Povej mi no, koliko časa si bil odsoten?

— Poldrugi dan.

— Torej se je zgodilo včeraj jutraj.

Spal nisem, samo dremal sem. Slišal sem, kako je padel naslonjač. Pogledal sem, vstal in se obrnil. Garrick se je ja čas opustil vezi in planil name. Ne razumem, kako se je mogel razvezati, ker se dobro spominjam, da sem vrvi krepko zategnil. Predno sem potegnil iz žepa revolver — strela me je udaril na vso moč po glavi. Smerila sva se in se zavalila v kot.

— Tia, kjer sem te našel?

— Da! Za hip sem se menda onesvestil, potem sem pa vse videl in slišal. Z roko sem otikal revolver — strela in ubil Garricka.

Umolknil je in prebledel. D' Albaniac mu je dal še en požirek zdravilnega napitka.

— Prišli so sovražniki. — je nadaljeval ranjenec. — Ozri se po sobi in ker so mislili, da sem mrtve, so me zavlekli v kot. Garrickovo truplo pa so odnesli iz kabine. Sodeč po njihovem pogovoru, so našli Torresovo truplo v rovu in iskali Faultona, ki ga pa niso mogli najti.

Proti ukinitvi točilne pravice

Protest trgovcev-točilcev iz Ljubljane in ljubljanske okolice proti nameravani ukinitvi točilne pravice.

Ker je veliki župan na ljubljansko oblast s odlokom z dne 14. novembra t. l. izdal vsem podrejenim sreskim poglavarjem in mestnemu magistratu v Ljubljani naročilo, da se morajo z 31. decembrom 1927 leta zavrniti vse točilnice alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim in spekerijskim blagom in branjarjih, je Gremij trgovcev v Ljubljani in za ljubljansko okolico na predlog sekcije trgovcev s spekerijskim blagom sklical v torek dne 6. tm. sestanek vseh prizadehtih.

Ob polnoštevili udeležbi je otvoril zborovanje gremijski načelnik veletržec Ivan Gregor, ki je navzočim pojasnil odlok velikega župana, kakor tudi intervencije, ki jih je tozadevno v interesu trgovcev-točilcev povzpel pri g. velikemu županu. Gremijski tajnik g. Šmuc je podal glede točenja alkoholnih pijač in pravilnika o gostilnah iz črno poročilo. Na sestanku se je razvila ostra debata v katero so posegli razni trgovci ter je bila končno sprejeta resolucija, katero se predloži g. velikemu županu. Zborni odbor za trgovino, obrt in industrijo ter Zvezi trgovskih gremijev. Končno se je sklenilo, da se odpošlje v Beograd posebna deputacija k notranjemu ministru v svrhu intervencije. Resolucija se glasi:

Veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom z dne 14. novem. t. l. O. br. 1251-1 naročil vsem podrejenim obrtnim oblastvom, naj odrede, da se morajo z dnem 31. decembra 1927 leta zavrniti vse točilnice alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim in spekerijskim blagom in v branjarjih. Po tej odredbi bi smeli ti trgovci v bodoče prodajati alkoholne pijače samo v originalno zaprtih steklenicah in konzum izven lokala.

Striktno izvajanje tega odloka bo povzročilo številnim trgovcem, ki se pečajo s točenjem alkoholnih pijač ogromno škodo. Ti so si z velikimi težavami in stroški pridobili pravico točenja in uredili točilne prostore v novem času v smislu pravilnika o gostilnah, kavarnah in ostalih obratovalnicah po § 1. 82—85, ki določa, da si morajo vsi oni, ki hočejo izvrševati točenje alkoholnih pijač, spraviti točilnice v sklad s temi predpisi, to je, da lokal ustreza higijskim, stavbnim in policijskim predpisom.

Ugotavljamo: Trgovci z mešanim blagom, spekerijskim in branjarji so pred uveljavljenjem pravilnika o gostilnah, to je pred 10. julijem l. 1925 točili v Sloveniji alkoholne pijače za konzum v odprtih posodah na podlagi pravice, ki so jo dobili po zakonu o prodaji žganih alkoholnih pijač z dne 23. avgusta 1881, št. 62 dr. zak.

Čl. 107 gostilničarskega pravilnika je razveljavil predpise, po katerih so mogli pred 10. julijem 1925 dobiti trgovci pravico za točenje alkoholnih pijač v svojih trgovskih lokalih. Od takrat dalje je mogel dobiti trgovec na novo tako pravico, le po predpisih sedaj veljavnega pravilnika o gostilnah, ako so bili izpolnjeni vsi pogoji, vsi v čl. 6. pravilnika o gostilnah ter v čl. 6. pravilnika tar. post. 62 taksnega zakona. Obstojeti jih pravice pa pravilnik o gostilnah ni razveljavil in te slejkoprej obstojajo.

Stari točilci imajo po § 105 edino to dolžnost, da spravijo svoje obratovalnice v sklad s predpisi § 81—85 pravilnika. Točilno pravico bi se odvzelo le onemu, ki bi v 6. mesecih svoje obratovalnice ne spravil v sklad z omenjenimi predpisi. Čl. 27 pravilnika k tar. post. 72 določa:

Vse obstoječe obratovalnice (torej tudi trgovine z mešanim in spekerijskim blagom ter branjarje), ki imajo, ko stopi ta pravilnik v veljavo, pravico točiti pijače po prejšnjih predpisih, obdržijo to pravico.

Iz tega jasno izhaja, da se novi pravilnik prav nič ne tiče prej po zakonu iz leta 1881 pridobljenih pravice, temveč jih v polnem obsegu priznava. Kdor je imel po tem zakonu pravico točiti in prodajati pijače, jih sme tudi po uveljavljenju novega pravilnika neovirano nadalje prodajati, čeprav bi si te pravice po novem pravilniku ne mogel znova pridobiti, ker nima ali delikatesne trgovine ali pa ne izvršuje točenja v kraju, ki ima preko 5000 prebivalcev.

Stara točilna pravica bi se mogla odvzeti samo onim točilcem, ki v določenem roku niso spravili svojih prostorov v sklad z novimi predpisi.

Ker se vsi ti momenti od dalekosežnih odredb, da se z enim malom odvzamejo točilcem stare pravice, očividno niso zadosti upoštevali, prosijo na sestanku Gremija trgovcev v Ljubljani dne 5. decembra 1927 zbrani trgovci-točilci g. velikega župana:

1. naj prizna vsem tem pritožbam, ki

jih bodo vložili trgovci-točilci proti odloku obrtne oblasti odločilno moč do končnoveljave odločbe in jih tako obvaruje preteče škode;

2. naj v primeru, da našim zahtevam ne more ugoditi, podaljša rok za razveljavljanje točilne pravice najkasneje do konca junija 1928. Pri tem naj izvoli upoštevati, da imajo trgovci večinoma še veliko pijač na zalogi, katerih v kratki dobi stavljenega roka ne bodo mogli razprodati, deloma pa jih vežejo kupcijske sklepi, da bodočnost, ker so ti sklepi vezani na borzno uzance brez ozira na med tem izdano odredbo g. velikega župana;

3. naj predloži to resolucijo za primer, da ji v lastnem delokrogu ne more ugoditi, g. ministru notranjih zadev s prošnjo, da izda o predmetu za celo državo veljavne odredbe, ker mora že enkrat prenehati navada, da bi posamezni zakonski predpisi tudi glede predmetov, ki se centralno upravljajo, veljali za poskus samo v Sloveniji.

Ljubljanski trgovci ne odrekaajo oblastvom pravice, da najstrože postopajo proti otvarjanju številnih higijsko zanemarljivih točilnic za stoječe goste, odrekajo pa jim pravico, da bi kratkimi zakonitimi potmi pridobile pravice trgovcev v prostorih, kateri v polnem obsegu ustrezajo novim predpisom.

Ljubljansko trgovstvo je v ta namen žrtvovalo toliko denarja, da nikakor ne more utrpeti škode, katero bi mu prizadela protizakonita ukinitve točilne pravice.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Sreda, 7. decembra. Dva bregova. Red A. Cetrtak, 8. decembra ob 15. uri pop. Vrt Eden. Ljudska predstava pri nižnjih cenah. Izven.

Petek, 9. decembra. Zaprtlo. Sobota, 10. decembra. Polnoč. Red B.

Opera.

Sreda, 7. decembra. Bajadera, opereta. Red C. Cetrtak, 8. decembra. Faust. Gostovanje komornega pevača basista g. Nikola Zeca. Izven.

Petek, 9. decembra. Cavalleria rusticana — Glumači. Gostovanje ge. Hermendorf-Bilnov. Izven. Sobota, 10. novembra. Poljska kri. Ljudska predstava pri niž. cenah. Izven.

Ljubljanska opera

PETAR KONJOVIČ: MILOŠEVO ŽENITEV. Zalostna premiera. Za jugoslovnski državni praznik pripravljena in pripravljena, se je morala zaradi bolezni glavne pevke odgoditi. Tako se je zgodilo prvič, da v Ljubljani ni bilo slavoslovne operne — a niti dramske — predstave dne 1. decembra.

A niti sinoci za operno noviteto hrastkega skladatelja ni bilo zanimanja; gledališče je bilo prav slabo zasedeno. In uspehi je bil bledeji, sprejem hladnejši, kakor pri katerikoli noviteti. Niti naša za vsako novost kakršnekoli kvalitete tako toplo zavzeta in v aplavzu zapravljivo radodarna mladina se ni ogrela ter je dosegla samo toliko, da se je koncem vsakega dejanja dvignil zastor le po enkrat.

In vendar bi osebe in uprava zaslužila več in toplejšega priznanja. Zakaj predstava je bila v celnem prav dobra, vsi solisti, orkester in zbor z vso vsemu pri stvili, uprava pa je poskrbela nove, prav lepe, v III. del. naravnost krasne dekoracije ter si je pri zagrebiški operi izposodila dragocene, zelo zanimive, historično, po originalnih starinskih freskah posnete kostume. Oprema je bila torej sijajna, barvitost in stilnost izredno okusna, vsa izvedba zelo častna. Komponist Konjović sam je nadziral končne skušnje ter sta tako ravnatelj Polič kot režiser, kakor kapelnik Balatka kot dirigent storila vse, da smo videli in slišali »Miloševo ženitev« v čim popolnejši izvedbi.

Vzlic vsemu temu pa operna noviteta ni vzgala. Kriv pa je komponist sam, ki je uglasbil libreto, ki se odlikuje pač s krasnim zvočnim jezikom, polnim ritma in naravne melodičnosti, a je povsem nedramatično in prav malo zanimivo. Kraljevič Marko, Miloš Obilič, Relja Kralič, vila Ravijolka, car Lazar, carica Milica in še drugi so v srbskohrvatski narodni pesni nad vse simpatične, večno lepe osebnosti, toda na opernem odru v tem libreto puščajo poslušalca do srca hladnega.

In prav radi verjamemo Mirku Poliču, da je Konjović komponiral to opero še zelo mlad, brez dovoljne tehnične priprave, poznajoč jedra par oper ter mnogo srbskohrvatskih narodnih pesni, a ne poznajoč niti obsega in dinamike slovenskih

glasov in mrtvih instrumentov. Res, da je svoje delo iz l. 1916 predelal za l. 1924, ko se je prvotno »Vilin voo« (Vilin pajčolan) imenovana opera izpremenila »Miloševo ženitev«, da je opero izdalno skrajšal in marsikaj reševal, toda bistveno se pač nobena umetnina ne da izpremeniti. Tako je ostala prebujna masivnost orkestra, ki skoraj neprestano duši pevce in pevke, da jih skoraj ni slišati, vsekakor pa izvečne ne razumeti. Glasovi so marsikje in malone vedno pisani ali previsoko ali prenizko, poslušalec pa čuti ves čas, da se pevcu in pevki mučilo in prenapenja. Orkestralni part je prepester in hrupen, izbrablen v vseh glasbilnih prerazkošju, da bi mu mogli slediti in ga razumeti. Lahko rečemo »Preveč dobrega«, a manj bi bilo več, ker končno ostane »Mnogo hrupa in vika za nič«.

Konjović se je v gledadelu na Wagnerjevih »Nibelungih« in na češki narodni operi. Hvalvedrelo je bilo torej njegovo stremljenje, ustvariti ob srbskih pravljicah in historičnih junakih in vilah ter z uporabo motivov ali vsaj duha srbskohrvatske narodne popevke jugoslovnsko narodno, za svečanostne prilike reprezentativno opero. Zelo nam je je treba.

Gotovo je, da je Konjović, čegar krasne samospesve poznamo s koncerta Maje Strojzejeve, velik glasbeni talent. Svoj genij je pokazal tudi v tej operi; v nji so mesta, zbori, samospesvi, terceti, kvarteti, veliki ansambli, ki imponirajo. V domislekih je bogat in ritmično sila pester. V celoti pa prevladuje monotonija do III. v dejanju nesrečno zloženega, a zunanje, zlasti po Lazarjevi impozantni molitvi in zahvalnici ter močnem finalu najbolj učinkovitega akta.

Vsem na čelu je stal kot pevec-umetnik g. Betetto kot car Lazar, čegar sive silne glasovne razsežnosti so bili zopet čudovito mojstrski in pretresljivo krasni. Odlična Ravijolka je bila g. Thierry-Kavčnikova. Svojo sila naporno, ker skoraj vseh visoko pisano partijo je izvajala v petju in izi izvrstno ter bi za svoj lep samospesv v II. del. zaslužila viharen aplavz.

Kot Miloš Obilič je g. Gospodinov stopil izdatno višje v naš spetski, ker je pel sigurno in vneto, pokazal opetovano lepoto svojega organa ter v I. in 3. dejanju jako zadovoljeval. A tudi njemu je partija mestoma previsoka. Impozanten kraljevič Marko je bil Rumpel, originalen zunanje in v kretljah, pevski zanesljiv in zmajljiv celo v brezdanjih nižinah svoje partije. G. Jan ko kot junak Relja Kralič je po libreto jako pasivna postava, a je tvoril s tovaršema simpatičen tercet. Pevski in igralski je bil prav dober. Zelo zanimivo, dasi zagonetno neumljivo figuro Grabenčija je podal živalno, po maski apartno in pevski povsem zadovoljivo g. Šubeli. Kot vila Brodarica je je odlikovala g. Poličeva zlasti s svojo živo igro in je glasovno dominirala tudi v ansamblih. Zelo je ugajala čarovnica Marta ga. Medvedova, ki je izvajala svojo nalogo v pevskem oziru vse hvale vredno ter bila edina odlikovana z darilom iz publike. Kot igralka je sedba ulogo še posebno izvajala zelo prijetno. Slika je bila vila Oblakinja.

Zbor, sploščta nemiren, se je dvigal in bil v celoti prav dober, svez in zvok. Orkester pod taktirko g. Balatka odličan. Najmoredna žena na odru pa je bila carica Milica gđe. Jančarjeve, ki ves čas molči. Vsekaror originalna in vzorna Jugoslovenka! Fr. G.

Razstava slovenskega modernega slikarstva v Jakopičevem paviljonu

V nedeljo se je otvorila v Jakopičevem paviljonu razstava slovenskega modernega slikarstva. Razstavljene so bile slike Ažbe, Groharja, Jakca, Jakopiča, Jame, Kobličeve, G. A. Kosa, Frana in Toneta Kralja, Maleša, Petkovskega, Pilonca, Spazzapana, Sternena in Sterneneve, Janeza in Jurija Subica, Tratinke, Vavpotiča in Vesela. Razstava je zelo zanimiva, ker je pregledno podan z njo razvoj modernega slikarstva od Janeza in Jurija Subica do Riharda Jakopiča, ki še vedno predstavlja kulminacijo v naši oblikujoči umetnosti.

Srednja dvorana nas uvaja v dobo, ko je bilo slovensko moderno slikarstvo še v začetku. Slikarje najbolj zanimajo predmeti sami, ki jih skušajo podati s čim večjo tehnično dovršenostjo. Polagoma jih prične zanimati metafizika, ono, kar je za predmeti, izraz, ki ga naj ima umetniška slika. V tem smislu so značilne Veselove slike, izmed katerih je najbolj efektne »Be-neški vrt«. Isto stremenje kakor pri Veselju opazimo pri vseh njegovih sovrstnikih. Izraz sam pa je najbolj neposreden in elementaren pri Rihardu Jakopiču, katerega dela morajo v vsakem izobražencu zapustiti neizbrisne vtise.

Mojster Jakopič ima razstavljene naslednje slike: »Zeno s cvetjem«, »Pomlad«, »Južino«, »Zenski portret«, »Večer na Savji«, »Deževno«, »Dekle s krono«, »Večerno melodijo« in »Pomlad v sobi«. Pri njih ne gledaš slik, temveč nekaj več. Prav jasno občutiš, da je Jakopiču umetnost več kot življenje. Grandiozna je »Žena je s cvetjem«, ki visi takoj pri vhodu na desni strani. Ta veleumetniška slika bi morala imeti posebno sobo zase, potem bi šlo prila do svoje polne veljave. V temnem

kotu pri vratih ne more vplivati na povprečnega človeka z vso svojo blazinostjo.

Jakopič in narava sta eno in isto. Kljub temu, da je v vseh njegovih umetniških harmonijah, čutiš za njimi umetnika-človeka, ki je mnogo trpel in je ostal zvest svojji krepki začetni poti, sledeč vztrajno edinole klicu svoje notranjosti. Tako se je zgodilo, da je postal naš najbolj dostojen reprezentant slovenskega modernega slikarstva. Kolikor poznam sodobno umetnost, trdim, da inozemstvo vzlic zelo laskavim ocenam še ni spoznalo Jakopičeve pozicije v internacionalni oblikujoči umetnosti. Malo je umetnikov v Evropi, ki bi se glede kvalitete svojih umetniških izdelkov mogli meriti z našim mojstrom.

Kar se tiče naših najmlajših, pa bo potrebna temeljita revizija naših sodb. Koliko hrupa in krika sta vzbujala pred leti n. pr. brata Fran in Tone Kralj! In če gledamo danes njune slike, moramo reči, da sta komaj talentirana začetnika. Vse je samo nakazilo, nikjer si nista v ravnotežju osnutek in njega umetniška dovršitev. Posvoda samo mrzlo racionalistično razmišljanje. Najboljši primer je remek delo Frana Kralja »Lastni portret z ženo, otrokom in kipom«. Ponekod se nagiba racionalistično mišljenje v perversnost kot namen samemu sebi, kakor pri »Zanjicah«. Po perversnosti se odlikuje zlasti Tone Kralj, katerega slike pa niso brez umetniške top-line. Anton Podbevšek.

Simfonični koncert. V petek, dne 16. t. m., na predvečer godu Nj. Vel. kralja Aleksandra I. se vrši v unionski dvorani slavnostni koncert, katerega spored izvaja orkestralno društvo Glasbene Matice ljubljanske. Orkester je pomožen z godbeniki muzike dr. diviz. oblasti. Na sporedu so sledeče točke: Beethoven: Predigra Egmont in simfonija št. 1, dalje Debussyjeva suita Childrens Corner in pa Griegove skladbe; Večer na planini, Pri zibel, Norveški ples št. 2 in Vdanostna koračnica. Debussyja dirigira L.-M. Škerjanec, Beethovna in Griega pa Emil Adamci. Vstopnice bodo od petka dalje v predprodaji v Matični knjigarni.

Danes se bo vršila na Sentsjakobskem gledališču premiera izborne Molnarjeve komedije »Igra v gradu«. Humor, ki ga igra vsebuje je naraven, dejanje izredno napeto, sploh je komedija posebnost svoje vrste. Pravzaprav jo imenuje pisatelj anekdoto, in to ravno vsled posebnosti dejanja. Posetniki bodo gotovo zadovoljni. Igra je žela velike uspehe povsod, kjer so jo dosedaj predvajali. Posegajte po vstopnicah. Vstopnice so v predprodaji v trgovini Peter Sterk, nasl. Miloš Karničnik na Starem trgu. Začetek predstave je točno ob 20. uri, konec po 22. uri. Repriži se bosta vršili jutri v četrtek 8. dec. in v soboto, 10. decembra.

Premijera Hasencleverjeve komedije »Boljši gospod« se vrši v soboto dne 10. t. m. Je to prva komedija, ki jo je napisal avtor in njena snov je vzeta iz našega neposrednega življenja. Komad je dosegel povsod največji uspeh. Naslovno vlogo igra g. Rogoz, v ostalih pa so zaposleni gg. Danilova, Mira, Vida Juvanova, Medvedova, ga. Juvanova. Poleg njih pa vse dame dramskega ansambla. Od gospodov sodelujejo gg. Lipah, Sancin, Gregorin, Jerman in Medven. Režijo vodi profesor Šest. Nov dekor je izdelan po osnutkih prof. Vavpotiča.

Komorni pevec g. Nikola Zec, član dunajske državne opere gostuje danes, v četrtek zvečer ob pol 20. uri v ljubljanski operi, in sicer v vlogi Mefista v Gounodovi operi »Faust«. Ostala zasedba kakor pri dosedanjih vpriizoritvah.

Praznik v mariborskem gledališču. V četrtek 8. decembra, na Marijin praznik, se vpriizorita dve predstavi: popoldne ob 3. otroška igra »Divji mož ali Ugrabljena kraljica«, zvečer pa priljubljena opereta »Čaršaska kneznja«. Za obe predstavi velja nižnjane cene.

so najboljšie, najtrajnejše in zato najcenejše.

Sokol

Pokrajinski sokolski zlet v Skoplju

Največja sokolska prireditve prihodnjega leta bo pokrajinski zlet v Skoplju. S to prireditvijo v večjem obsegu hoče jugoslovnsko Sokolstvo proslaviti najdostojnejše tudi desetletnico obstoja naše države. Zlet bi se vršil v mesecu juniju in bi se za to uporabili binkoštni prazniki in Vidovdan. Spored za ta zlet še ni definitivno sestavljen in se bo o njem razgovarjalo na seji zboru župnih načelnikov in na prihodnji odoborovi seji JSS. Skopljska župa je vendar že sestavila načrt o sporedu in obsegu zleta, ki je zamišljen takole: Binkoštni prazniki bi bili namenjeni za javne nastope dijaštva o snovnih šol iz Skoplja in okoliških vasi, dijaštva srednjih šol Skoplja in univerzitetne omladine. Te nastope bi organizirali nastavniki telovadbe in bi imeli nalogo pokazati važnost sokolskega sistema na vzgojo šolske mladine, navdušiti jo za telesno vzgojo in Sokolstvo. Nekaj dni pred nastopi bi se vršila v vseh šolah predavanja o telesni vzgoji in Sokolstvu.

Vidovdan — dan Sokolstva in naroda. To bi bil glavni zletni dan, ko bi nastopili vojska in narod. Da bi se narod južne Srbije zainteresiral za sokolsko idejo, je potrebno, da ta narod najprej vidi in občuti moč Sokolstva in da se žele nato izvrši koncentracija Sokolstva iz južne Srbije in ostalih krajev v Skoplju. To bi se zgodilo na ta način, da bi po ena ali več žup skupaj obiskale s članstvom, ki se zleta udeležijo, poedina mesta južne Srbije n. pr. župa Zagreb bi šla v Bitoli, župa Ljubljane v Djevdjeljo itd. V vseh teh mestih bi se priredili v nedeljo pred Vidovnim dnem, ob sodelovanju sokolskega življa v dotičnem kraju, javni telovadni nastopi z zletnim programom, govori o Sokolstvu, delili bi se letaki o Sokolstvu i. dr. Po končani javni telovadbi bi se poedini župam priključilo članstvo dotičnega mesta in vsi skupno bi krenili na pot tako, da bi dospeli v Skoplje dan pred Vidovnim dnem. Vlaki s Sokoli bi se ustavili tri do štiri kilometre pred Skopljem, kjer bi se izvršilo izkrcavanje. Nato bi krenile poedine kolone Sokolov proti Skoplju in bi vse istočasno ob 4. pop. dospole iz različnih smeri na trg kralja Petra pred Narodnim domom. Ta prihod Sokolov iz vseh krajev južne Srbije in od vseh drugih strani v Skoplje bi oznanjevali topovi z Gazibabe in Vodnje, kar bi značilno osvojitev Skoplja po Sokolstvu.

Koncentracija sokolskih čet s fanfarami na čelu bi se izvršila, kot omenjeno, na trgu kralja Petra pred Narodnim domom ob 4. pop. Sledili bi pozdravi in odzdravi; Predsednik občine Skoplje, staroste JSS, staroste župe kraljeviča Marka v Skoplju ter naših in stranih predstavnikov Sokolstva. Konec pozdravov in odzdravov bi bil izražen s pesmijo »Hej Slovanci«, ki bi jo peli s spremljevanjem godbe vsi Sokoli. Zvečer bi bila po mestu bakljada.

Na sam Vidovdan 28. junija bi se izvršila proslava desetletnice narodnega osvobođenja in ujedinenja: 1) Pomen padlim junakom od Kosova do danes. 2) Osvetljenje doma in zastave. 3) Povorka po mestu. 4) Svečana zaobluba Sokolstva ideji osvobođenja.

Popoldne istega dne bi se vršila velika javna telovadba našega Sokolstva ter gostov Čehoslovakov, Rusov, Poljakov in lužičkih Srbov z najraznovrstnejšim programom. Nastopili bi skupno tudi Sokoli, vojska in kmetje. Zvečer bi bila v gledališču svečana predstava, kjer bi nastopili z vajami tudi vzorni oddelki. Mesto bi bilo svečano razsvetljeno, na zletišču narodna zabava i. t. d.

Naslednjega dne 29. junija bi se vršil razgled mesta; organiziralo se bo izlete na Kosovo, v Ohrid, Veles, Stobi.

To je torej v glavnih obrisih načrt skopljske župe za pokrajinski zlet v Skoplju 1928. l. ki bo kot tak — morda z nekaterimi korekturami — tudi obveljal. Prihodnjeletni sokolski zlet bo za vse Sokolstvo posebno pa za južno Srbijo v nacionalnem pogledu velikega pomena.

— Odborova seja JSS se bo vršila v Ljubljani 11. t. m. v Narodnem domu s pričetkom ob pol 9. popoldne. Razven poročil poedinih funkcionarjev starešinstva in žup so na sporedu še: poročilo o reorganizaciji sokolskega tiska, določitev kraja in dneva za IX. glavno skupščino JSS, proračun za leto 1928., prireditve v letu 1928., predlogi starešinstva JSS in žup. Odobrovo seje se bodo udeležili delegati vseh 22 žup iz vse države. — Istega dne se vrši tudi odborova seja ČOS v Pragi.

— Starešinstvo JSS je prejelo ob priliki proslave narodnega in sokolskega praznika 1. decembra več brožuravih in pisemnih pozdravov med njimi od ČOS.

V. Lebedev:

Po novi modi

Tistega večera se je Veročka zelo dolgo vrtela pred ogledalom. Dvakrat si je popravila frizuro, pudrala si je obraz, popravljala obleko in sploh je bila vsa nervozna.

Neka posebna slutnja ji je šepetala, da se mora baš ta večer pripetiti nekaj važnega in odločilnega. Semjon Kondratij je delal včeraj take »pasije« oč, kakršnih pri njem še nikoli ni videla. A za slovo ji je zelo dolgo stiskal roko in globoko vzdihoval.

Veročka je poškrpila sobo s ceneno kolinsko vodo, popravila je še enkrat vzglavje in baš ko je hotela položiti na mizo odprto knjigo, je zapel v predsobi zvonec.

— Enkrat ... dvakrat ... trikrat ... štirikrat! To je on!

Veročka je takoj opazila, da drži Kostricin v rokah s pestrnim trakom prevezan zavojček, poleg tega pa še list papirja, zvit v cevko.

— Kaj pa imate tu, Semjon Kondratij?

Kostricin je bil ves nervozen.

— To je za vas, Vera Nikolajevna. Bonbončki — »zlati krompirčki«, taki, ki jih imate vi radi, če se ne motim,

O, da, zelo! Kako ste ljubezni!

Kaj je pa ono drugo? Semjon Kondratij je pritisnil v cevko zvit papir na prsa.

— To ... kar tako ... To ni nič.

— Morda kaka listina?

— Him ... da. Bo nekaj takega.

— Kaj trgovskega?

— I ne ... kar tako ...

— To ste mi tudi prinesli?

— Nu, že dobro. Sedite, Semjon Kondratij, takoj vam nalijem čaja, potem mi pa pokažite, kaj ste prinesli. Kajne?

In Veročka je začela prestavljati skodelice v skromni kredenci. Samovar je bil že davno pripravljen in kmalu je stal na mizi, kraj nje pa sendviči in »zlati krompirčki«.

— No torej, zdaj mi pa pokažite, kaj imate tamle.

Kostricin je zardel do ušes.

— Saj niti ne vem, če bo prikladno, Vera Nikolajevna.

— Zakaj bi ne bilo prikladno? — Saj ste mi tudi to prinesli. Nu? Kaj je? Stih? Da? Sem uganila?

— N ... ne, Nobenih stihov ni.

— Zakaj ste torej zardeli, če niso stih?

Kostricin je še bolj zardel.

— Vidite, Vera Nikolajevna. Bil sem oni dan na takem debatem večer-

ru o rodbini in zakonskem življenju. In tam mi je zelo ugajalo, kar je govorila neka gospojnica ... In tako torej ...

— No, kaj? — In Veročka se je ozrla nanj zelo prijazno.

— In tako sem torej sklenil, da ...

Sklenil sem držati se njenih nasvetov. Prečitajte sami, kar je tu napisano. Samo ne glejte me, ko boste čitali ... Velja?

Kostricin je ponudil Veročki v cevko zvit listin. Sam se je pa umaknil k oknu in začel bobnati s prsti po steklu.

Veročka je radovedno razgrnila list in čitala:

Pogodba o dekornem zakonu.

Podpisana, državljani Kostricin, Semjon Kondratijevič, in državljanka Pekarska, Vera Nikolajevna, sva sklenila pogodbo, glasečo se:

1. Zaveževa se živeti skupaj kot mož in žena z vsemi posledicami, izvirajočimi iz skupnega življenja, ki so obema dobro znane.

2. Državlanka Pekarska se zaveže, da se preseli k državljanu Kostricinu, ki ji mora dati v ta namen na razpolago pripadajoči prostor v stanovanju.

3. Državljan Kostricin se pa zaveže, da bo služil in pridobival sredstva za eksistenco v minimalni višini 15. plačilnega razreda. Državlanka Pekarska

prevzame v slučaju, da opusti svojo službo, dolžnost skrbeti za gospodinstvo in druge domače zadeve, kakor kuhanje, skrb za obleko in perilo, pospravljanje stanovanja itd.

Opomba: Pojem skrb za obleko je razumeti tako, da bo morala državljanka Pekarska priti državljanu

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1927.

— **Odklonski orožniki.** Veliki župan mariborske oblasti je podelil častno nagrado onim orožnikom, ki so se v izvrševanju ribarsko - policijske službe s posebno vno in uspehom izkazali. Prvo nagrado od 1000 Din prejme g. Ivan Lužar, orožniški kaplar v Ljubnem, okraj Gornji Grad. Dve drugi nagradi po 500 Din pa dobijo g. Ivan Kocutar, narednik pri Sv. Petru pri Mariboru in kaplar Gvidon Zorenč v Slovenski Bistrici. Nagrade se bodo izplačale pred božičnimi prazniki.

— **Narodna galerija proti okrnitvi univerze.** Nameravana okrnitev univerze, posebej opustitve tehniške in medicinske fakultete, bi zadela naš najvišji prosvetni zavod, katerega si je ves narod priporočil, ker bi mu odzela pomemben del udeleževanja. Z zmanjšanjem delokroga univerze pa bi bil oškodovan še drug zavod, ki se pravkar snuje po volji in s sredstvi slovenskega naroda, naša Akademija znanosti in umetnosti, najdaljša znanstveno dopolnilo Almae matris. Z dejanjem, ki nikakor nima opravičljivih vzrokov, hoče vlada oškodovati slovenske prosvetne zavode, ki so nastali po volji in iz kulturo, potrebe naroda, kateremu je sojena še dolga borba za psovobitje vseh njegovih bratov. Zato protestira Narodna galerija, kot slovenski prosvetni zavod in kot voditelj pripravi za Akademijo znanosti in umetnosti, odločno proti š. 44 finančnega zakona, ki preti okrnitvi ljubljanske univerze.

— **Izprememba pravilnikov o državnem strokovnem izpitu za učiteljsko službo na obrtnih šolah.** Z odlokom trgovskega ministrstva se je dopolnil oz. spremenil pravilnik o polaganju državnega strokovnega izpita za učiteljsko službo na moških obrtnih, strokovno obrtnih, občnih obrtnih in obrtno trgovskih šolah tako da se glasi člen 1. na novo: Strokovna sposobnost za učiteljsko službo na moških obrtnih, strokovno obrtnih, občnih obrtnih in obrtno-trgovskih šolah se dokazuje z državnim izpitom pred izpraševalnimi komisijami, ki se ustanovijo v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, Somboru in Zagrebu. Člen 1. pravilnika o državnem strokovnem izpitu za učiteljsko službo na ženskih obrtnih šolah se glasi zdaj: Strokovna sposobnost za učiteljsko službo na ženskih obrtnih šolah se dokazuje z državnim izpitom pred izpraševalnimi komisijami, ki se ustanovijo v Beogradu, Sarajevu, Splitu in Zagrebu.

— **Iz sodne službe.** Vpokojen je sodni sluga pri okrajnem sodišču v Vel. Laščah Ivan Žnidarič.

— **Uradna lista.** Uradni list št. 121. z dne 6. tm. objavlja naredbo notranjega ministra o registriranju in o znamenovanju motornih vozil v prometu.

— **Razpisani veroučiteljski službi.** Na štiri razpisni osnovni šoli v Dolni Lendavi in na 4 razpisni osnovni šoli v Gor. Lendavi sta razpisani veroučiteljski službi. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 31. tm. pri pristojnem sodnem upravitelju.

— **Za mrtvo proglašeno.** Okrožno sodišče v Celju je uvelodilo postopanje, da se proglašajo za mrtvo Terezija Fale iz Vitana pri Celju, ki je odpotovala l. 1895. v Ameriko in od takrat ni več glasu o njej.

— **Razid društva.** Prostovoljno gasilno društvo v Mačkovičah se je po sklepu občnega zbora z dne 3. aprila 1927. prostovoljno razšlo.

— **Kongres dijaških organizacij za Društvo narodov.** V dnevi od 9.—12. decembra se vrši v Beogradu kongres dijaških organizacij za Društvo narodov. Kongresa se udeležijo delegacije iz 22 držav. Mednarodni urad Društva narodov radi zasedanja Sveta društva narodov ni mogel poslati svojega zastopnika in ga bo zastopal g. dr. Zdravkovič. Po kongresu bodo udeleženci posetili vsa večja mesta naše države in prišli na povratku v domovino tudi v Ljubljano. Celje in Maribor. V Sloveniji si bodo ogledali tudi glavne turistične - prometne centre, Bled, Bohinj, Rogaska Slatina in dr., večja skupina pa namerava prirediti tudi izlete v naše planine.

— **Kongres Jugoslovanske pevske Zveze.** Letošnji kongres JPZ. se bo vršil od 8. do 10. decembra v Zagrebu in bo združen s proslavo 50letnice Srpskega pevskega društva v Zagrebu. Prometni minister je dovolil udeležencem polovično vožnjo, učiteljem in profesorjem, ki se udeležijo tega kongresa, pa dopust.

— **Podpora Rockefellerjevega fonda.** Ministrstvo za narodno zdravje je prejelo od glavnega odbora Rockefellerjeve ustanove v Parizu obvestilo, da je zopet določil večji kredit za povzdigo higijene v Jugoslaviji. Za Bosno je odobren kredit v znesku 25.000 dolarjev, 5000 dolarjev je določeno za stipendije mladih zdravnikov v svrhu izpopolnitve v higijenski stroki na inozemskih univerzah in 7500 dolarjev za reorganizacijo naše higienske statistike. Skupna podpora znaša 2.100.000 Din.

— **Obnova izkopavanja na Hajdini.** Ptujsko muzejsko društvo namerava spomladaj znova pričeti z izkopavanjem ostankov rimskih svetilšč in grobišč. Znano je, da je ptujska okolica bogata na takih starinskih znamenitostih in slovi po svojih Mitrejevih svetilščih daleč izven mej naše ožje domovine.

— **Spor med zagrebškimi novinarji in policijo.** Zagrebška policija je začela v zadnjem času ignorirati tisk in odklanja novinarjem vsaka pojasnila o dogodkih, ki zanimajo tudi široko javnost. Včeraj so imeli lastniki tistov in novinarji konferenco, na kateri so sklenili, da do nadaljnjega ignorirajo policijo, obenem pa bodo na merodajnem mestu podžvzeli primerne korake, da pouče policijo o evropskih običajih.

— **Seje glavnega prosvetnega sveta.** Glavni prosvetni svet bo imel dve dni več seji, na katerih bo razpravljal med drugim o novem učnem načrtu, ki ga pripravlja prosvetni ministerstvo.

— **Majstrov večer.** Za družabni večer, ki ga priredijo Majstrov pripraveženci v soboto 10 tm. na verandah hotela »Union« v spomin na leto 1927, na svojega prijatelja gen. Majstrov in njegovo zapuščino za »Jugoslavijo« pri »Liebel-nuc vlada vedno večje zanimanje. Iskreno vabimo vse one, ki so hoteli nehoti okušati težave in bridkosti vojnih let 1914—1918 v nemškem Gradcu, na ta večer, da obnovimo spomine in prijateljske stike, ki so nas vezali kot zavedno narodno manjšino v zagrozenem mestu v neomajno falango.

— **Gremij lekarnarjev za Slovenijo** je na svojem običnem zboru dne 30. novembra t. l. sklenil naslednjo resolucijo: Ostro obsodijo barbarske načine s katerimi se stalno vnevirja in ovira resno znanstveno delo najvišjih kulturnih zavodov slovenskih zaradi vedno se pomajljajoče grožnje oemontiranja najvažnejših in najdaljših »akultet« Po giva vse slovenske poslance, da možko ob 3. popoldne v rodbinsko grobnico. Bodi ohranjen vrli ženi trajen spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **Smrtina kosa.** Danes je preminula v Mariboru soproga vpokojenega dvornega svetnika in predsednika okrajnega sodišča dr. Jakoba Toplaka ga. Anka Toplak. Z njo leže v grob ena najsimpatičnejših narodno - zavednih in agilnih dam v Mariboru. Pokojna se je vedno plodonosno udeleževala v društvenem življenju in bila je prva povsod, kjer je šlo za narodno stvar. Mariborčani jo ohranijo v najboljšem spominu. Njene zemске ostanke položijo v petek ob 3. popoldne v rodbinsko grobnico. Bodi ohranjen vrli ženi trajen spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je prejela meseca novembra 1927 sledeče prispevke. I. Podružnice: »Zelenik« 467 Din; Tržič 495 Din; Trbovlje 2. 241 Din; Trbovlje m. 258,50 Din; Brežice 700 Din; Bled 365 Din; Ribnica na Pohorju 250 Din; Ljubljana: šentjakobsko - trnovska m. 860 Din; žentpeterska 2. 5000 Din; skupaj 8636,50 Din II. Nabiralnici: Dr. Juro Hrašovec, Celje 100 Din; podružnica Ribnica na Pohorju 650 Din; skupaj 106,50 Din III. Ivan Vrhovnikov sklad: Mestna ženska podruž. Ljubljana 50 Din. VI. Razni prispevki: Fran Kolman, Ljubljana, prispevek od valičkov za svetilke 2000 Din; M. B. Ljubljana 150 Din; skupaj 2150 Din. Vsota vseh prispevkov 10.943 Din.

— **Samomor oficirja v Nišu radi poseverbe.** V Nišu je izvršil včeraj samomor podporočnik Jovan Milutinović, ker je bila proti njemu uvedena preiskava radi suma poseverbe erarličnega denarja. Milutinović je živel zelo razkošno, kar je vzbudilo sum pri njegovih tovariših. Bil je polkovni blaginjak in so zato nenadoma izvršili revizijo. Odkrili so primanjkilja večkega zneska. Ko je med zaslišanjem ostal Milutinović za trenutek sam v sobi, si je poglaval kroglo v glavo in bil na mestu mrtve.

— **Kandidat smrti.** Snoci je bil v bolnico prepeljan 42letni posestnik Janez Turk iz Loža pri Starem trgu. Turk si je prerezal žile na reki. V bolnici je izjavil, da si je žele prerezati po nesreči.

— **Nezgoda.** Posestnikov s'n Jože Jeraj iz Vodic pri Kamniku je padel danes zjutraj tako nesrečno, da si je glomil levo nogo v zapetju. Prenehal si so za balnica.

— **Pobegli razbojnik ubit.** Nedavno je pobegnil iz hiškega zapora glasoviti razbojnik Karanović, ki ima na vesti cele vrste umorov in ropov. Skupno s tremi tovariši je napadel paznika in ga ubil, nato pa so vsi trije pobegnili. Včeraj so jih orožniki izsledili v bližini Dobrilja. Ker se na poziv orožnikov niso ustavili, so orožniki streljali in pri tem Karanoviča ubili. Ostala dva razbojnika sta pobegnila.

NAJUGODNEJŠI NAKUP

oblačil lastnega izdelka nudi
tvrdka: JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

Iz Ljubljane

— **Koncert izbranih del svetovne literature** priredita v ponedeljek 12. tm. v veliki uniojski dvorani Odbor za propagando IX olimpiade v Sloveniji in Jugoslovanski zimskejsportni savez pod pokroviteljstvom div. gen. Danila Kalafatovića. Sodelujejo ga. Medvedova, ga. Thierry in Betteto, ter prof. Janko Ravnik. Program bo jako pester. G. Betteto bo prednašal ruska dela, ga. Medvedova francoska in ga. Thierry naše domače skladbe, češke in slovenski pesmi. Predprodaja vstopnic bo od petka dalje v trgovini Gorec v palači Ljubljanske kreditne banke.

— **Iz Predavanja v društvu »Soča« v Ljubljani.** V soboto 10. tm. predava v Ljubljanskem dvoru g. J. Grčar, uradnik pri direktoriji drž. železnice o temi: »V Rusiji tik po revoluciji«. K temu zelo interesantnemu predavanju vabimo vse »Sočane« in prijatelje. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop prost.

— **Iz Udruženja jugoslovanskih inženjerskih arhitektov - sekcija Ljubljana** javlja, da bo na debatnem večeru v petek, 9. decembra, ob 20. uri referiral o sedanjem stanju vprašanja zveze Slovenije z morjem tudi g. Ing. Maks Klotič. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

— **Iz Ruske Maticе.** V torek dne 13. decembra se bo vršilo v prostorih Oficirskega doma (vojnašnica vojske Mišica) predavanje ruskega zgodovinarja bivšega prof. na moskovski univ. prof. sedaj v Pragi dr. Aleksandra Kizeveterija o predmetu »Posebni značaji ruske zgodovine«. Začetek ob 20. uri. Vstopnina od 15 do 3 Din. Predprodaja vstopnic v knjižnici Ruske Maticе (Jurčičev

trg 3-III) dne 7. in 9. decembra od 18. do 19. ter dne 12. decembra od 15. do 16. ure.

— **Iz Potovanja okrog sveta.** Danes ob 14.30 prične predvajati ZKD v kinu Matica drugi del in konec tega filma, katerega pivi del je vzbudil med našo publiko vseobče zanimanje in odobravanje. Drugi del prekasa po svojih prelepih slikah daleko naravne posnetke prvega dela, saj nas vodi preko daljnega vzhoda po krajih, ki so nam le malo poznani. Pot nas vodi z otoka Ceylona preko Kitajske, Japonske, Malajskih otokov, Amerike, otokov Azorov nazaj v Paris ter nam film razkazuje naravne lepote, ljudske običaje in zanimivosti teh krajev. Film se še ponavlja na praznik 8. t. m. ob 11. dopoldne ter v petek 9. t. m. ob 14.30.

— **Iz Dramatične sekcije »Edinosti« v Ljubljani** je začela po dolgem odmoru zopet z rednim in resnim delom. Zato vabimo vsa naša napredna mladina, ki ima veselje do dramatike, naj se prijavi v četrtek, dne 8. decembra v društvenih lokalih od 9.—12. ure; Gajeva ul. 2-I. — Reorganizatorični odbor.

— **Iz Obrtniški prijateljski večer.** Obrtn. društvo v Ljubljani si je nadelo hvalovredno nalogo, da bo od časa do časa priredilo prijateljski večer, kjer se bodo stanovski tovariši v prijateljski družbi pogovarjali o svojih stanovskih zadevah in izluščili tudi kako veselje. Tak prijateljski večer bo priredilo društvo v soboto dne 10. t. m. ob 20. zvečer v salonu gostilne »Pri Mraku« na Rmski cesti. Sodeloval bo tudi društveni pevski zbor. Tovariši obrtnike društvo naviljudneje vabi, da se tega prijateljskega večera v čim večjem številu udeležijo.

— **Iz Edlna najprijetnejša plesna prireditve na jutrišnji (danasnji) praznik 8. tm.** je »Dancing« - Popolnaka družabna plesna čajanka od 4—7 ure pop v veliki dvorani »Kazina«, ki jo priredi priznani plesni mojster g. Jenko s predavanjem zadnjih najnovejših modernih plesov in različnimi zabavnimi družabnimi igrami. Plesni pouk za začetnike - ce in vse druge, ki še ne znajo »Slow-fox« in »Boston« -Waltz se vrši od 3—4 ure Studenti - ne zadržano članarino. Obležka promenada.

— **Iz Dances v sredo ob 8. uri zvečer.** Večerni plesni čaj - perfekcija - g. Jenka v mali dvorani hotela »Union« Poučijo se »Slow-For« in »Boston« -Waltz. 053-U

Oblačila tvrdke J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. so najboljša in najcenejša.

— **Iz Aretacije nevarnega tatu.** Dne 16. septembra 1927 je bil v Ljubljani aretiran nevarni kolesarski tat Anton Remar, rojen 1899 v Mokronogu, prisojen v Ru. Ruport, srez Krško, samski delavec. Pri hišni preiskavi se je našel tudi neki gramofon z 41 ploščami in rogom, dalje aluminijast meter, dolg 160 cm in topolmer pritrjen na črno politirano desko. Gramofonski aparat je v rjavo politirani hrastovi kaseti z dvema mikrofonom, rog je sivomodro pleskan in deloma že odzržen. Remar trdi, da je gramofon dobil meseca julija ali julija 1927 v hotelu »Soča« v Ljubljani od nekega »Gorenjca« ter mu zato dal svoje kolo. Dotični »Gorenjec« je okoli 35 let star, visoke postave, podolgastega obraza, baje brez brk, odnosno gladike obritega obraza.

— **Iz Kolesarski tatovi zopet na poslu.** V Ljubljani zopet »posluje« agilna tolpa kolesarskih tatov in mora se ji priznati, da ji gre posel zaradi površnosti in lahkomiselnosti lastnikov koles zelo dobro od rok. Včeraj sta bili zopet ukradeni dve kolesi in to skoraj istočasno, kar dokazuje, da gre za dobro organizirano tolpo. Eno kolo je bilo odpeljeno izpred bolniške blagajne na Miklošičevi cesti. Ukradeno kolo je bilo last zidara Janeza Podgorškega, bilo je znamke »Tribuna« in vredno 2000 in. Tatvina je bila izvršena ob pol 3. popoldne, istočasno pa je bilo izpred gostilne Lassar na Dunajski cesti odpeljeno kolo monterju Ivanu Gantarju. Kolo je vredno 1200 Din.

— **Iz Policijski droblj.** Zaradi tatvine suknje v kavarni »Central« je bil aretiran Otmar K. — V zapor so morali tudi trije vinski bratci, ki so bili preglašni na ulici. Policiji je bil prijavljen poskušen vlom, telesna poškodba, 2 tatvine koles, 3 izgredi in kaljenje nožnega miru, prekoračenje policijske ure, 2 prestopka železniških predpisov in 5 prestopkov cestnopolicijskega reda.

— **g. Največjo izbiro bluz, otroških oblek in plaščkov nudi ceno KRISTOFIČ RIČAR**

Izvirne francoske pastile
„VALDA“
proti škodljivim učinkom megie
in vsem boleznim dihal
proda a o vsi lekarni in drogerie

Iz Celja

— **c Strankin dan SDS v Celju.** Dne 4. dec. je bil po navodilih centralne organizacije v Beogradu po vseh krajevnih organizacijah strankin dan. V Celju se bo ta dan vršil pozneje s primernim predavanjem. Od 6. decembra dalje pa se bo vršila zbirka prispevkov za stranko in bosta dva tovariša po nalogu strankinega vodstva v Celju obiskala vse člane krajevne organizacije. Vsak, tudi najmanjši prispevek je dobrodošel.

— **c Slovensko obrtno društvo v Celju** slavi v letu 1928 35-letnico svojega obstanka. V tem letu se vrši v mesecu avgustu vsaobratniški zlet v Celje. Ob tej priliki bo prirejena v Celju velika valeniška razstava. S pripravami se bo takoj pričelo, vsled česar se jutri na praznik ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma prvi tozadevni splošni sestanek celjskega obrtništva.

— **c Mesno gledališče.** Danes v sredo ob 20. uri premijera Remčeve tragedije »Maga-

Vojni oškodovanci za svoje pravice

Na poziv »Odbora vojnih oškodovancev (prečnov) v Mariboru« se je vršil v nedeljo dne 4. tm. skupni sestanek vojni oškodovancev v prostorih Narodnega doma v Mariboru.

Ob precejšnji udeležbi sotrpinov vojnih oškodovancev je pozdravil predsednik g. Fr. Novak s primernim nagovorom navzoče in poročal o težnjah za dosego pravic, ki jih imajo vojni oškodovanci. V svojem poročilu je omenil, da se žai od naših gg. prečnovskih poslancev do danes še nobeden ni z uspehom zavzel za te trpine, ki so med vojno in po vojni prišli ob vse svoje imetje. Nadalje je povdaril, da leži krivda tudi v neprestanem menjavanju vlad, ki ne pridejo do tega, da bi izdelale nov zakon za vojni oškodovanci ali pa vsaj obstoječi zakon, ki velja samo za Srbijo in Črno goro, razširile na celo državo.

Predsednik je tudi navedel, da je odbor vsakokrat, ko so prišli gg. ministri in drugi poslanci v Maribor, zaprosil iste po deputaciji za pomoč. Obljubila se je pomoč, a žal, ostalo je do danes le pri obljubah. Z ozirom na to nam ne preostala nič drugega, nego zopet apelirati na vlado in gg. poslance ter jih opozoriti na krivico, ki se godi že deseto leto po ujedinenju našim državljanom.

Poročilo predsednika je bilo z odobravanjem vzeto na znanje. Na to je podal tajnik odbora g. Oroslav Rakusa izčrpano poročilo, kolika vlog in spomence se je že izdelalo ter poslalo raznim merodajnim činiteljem in vladi; na te vloge izvzemi častno izjemo g. ministrskega predsednika Velja Vukičevića ni prišel še noben odgovor.

Finančno poročilo je podal odbornik g. Josip Ciljan. Iz tega se je doznalo, da odbor izvrčuje razen svojega poštivovalnega dela vsled malih prostovolnih prispevkov tudi precejšnji del iz lastnega in kritje stroškov, to je poštnine etc.

Gospod Ciljan kot izkušen borec za dosego pravic je predlagal, da se razen danes sprejete in odposlane spomence odpošlete še vsaj 2 delegata v Beograd, katere bi še posebej opozorila vlado in vse šefe poslanskih klubov na veliko državno in kulturno važnost povračila vojne škode.

Ta predlog je bil z velikim odobravanjem sprejet bržčas pa ne bo izvedljiv, ker ti nesrečniki ne morejo prispevati toliko, da bi se tudi potni stroški v Beograd krili.

Prečitana in soglasno sprejeta je bila sledeča »Spomenica« katere se pošle s posebno prošnjo vladi oziroma ministrskemu predsedniku, vsem gg. ministrom, predsedniku Narodne skupščine načelnikom poslanskih klubov ter gg. velikim županom in predsednikom oblatinskih skupščin v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Karlovcu, Osijeku, Vukovaru, Nov. Sadu, Splitu, Dubrovniku, Tuzli, Sarajevu, Mostaru, Travniku, Banjaluci, Bihaču in ki se glasi:

Vojni oškodovanci (prečani) so sklenili na svojih sestankih razven predloženih vlog »Spomenic« z dne 25. aprila 1925., ter »Klic revni« z dne 1. decembra 1925., na katero se zopet sklicujemo, se sledečo

SPOMENICO

Vsi trpinji, vojni oškodovanci, — nad 1.500 družin — iz Primorske in Koroske, državljani SHS zahtevajo na podlagi Vidovdanske ustave, ki zagotavlja vsem državljanom enako pravico, da se jim prizna in nakaze vojna oškodovina, kakor se je to zgodilo soderžavljano Srbom in Črnogorcem.

Zato pozivajo slavno vlado in odločujoče činitelje, da v svojem socialnem čutu in državnem interesu v zavesti o velikem vzrojen pomenu tega dejanja za služaj zopetne močve vojne ugrade zahtevajo, kakor so to storile druge države.

Vse gg. načelnike poslanskih klubov, poslance, velike župane in predsednike oblatinskih skupščin prosijo, da se zavzamejo za njihove pravice, ter prepričajo vse merodajne faktorje o veliki kulturni, socialni in ekonomski važnosti vojne oškodovine, o kateri bodo se poznejši rodovi govorili in črpali duševno moč za pravilno vzgojo svojih otrok.

Podpisani odbor pripominja,

da je pretežni del omenjenih družin (vojnih oškodovancev) po rojstvu državljanov SHS, ki so služili ter si priborili bomo imetje na danes po Italiji zasedenem in Avstriji pripadajočem ozemlju in da je vsa prečanska javnost pripravljena o upravičenosti do oškodovine, ker so ti reveži brez svoje krivde zgubili večino vse svoje imetje. Utrpeli so

še večjo škodo, kakor oni, ki so jih zadelo elementarna neugoda!

Ker je vsaka vlada do sedaj takoj priskočila na pomoč oškodovancem po elementarnih neugodah, una, da vlada priskoči končno na pomoč tudi nestrešnim vojnim oškodovancem (prečanom), kateri niso izgubili svojega borgega imetja samo začasno, temveč za vedno. Odbor vojnih oškodovancev opozarja vse merodajne faktorje, da trnijo krivico vojni oškodovanci (prečani) sedaj že 10 let po ujedinenju.

Vsled tega se je v času zadnjih volitev slišala marsikatera trpka opozka na ta ružun, kar zolovo ne mora biti v korist in ugled države.

Da se končno odpravi ta krivica, ki se radi dolgotrajnosti naziva že kot državni madež predlaga odbor vojnih oškodovancev v Mariboru:

kraljeva vlada blagovolji odrediti:

da se nemudoma zbere vse prijave oškodovancev (prečnov), katere ležijo zbraue v dobi od leta 1919—1922 pri ministrstvu za socialno politiko in pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani;

da se vse zbrane prijave izročijo »Komisiji za ratnu oštetuc, da jih pregleda, ugotovi njih upravičenost in določi svote oškodovini ter da se k tej komisiji pridolže tudi eden tukajšnji odbornik kot ekspert;

da se pri ministrstvu pravde izdela zakonski načrt, bodisi za uvedbo novega zakona o vojni oškodovini, ali na za razlizenje sedaj samo za Srbijo in Črnogoro veljavnega zakona na celo državo;

da se zakonski načrt čimprej preda »Zakonodajnemu odboru« in »Narodni skupščini« v preprojo in zakonitve.

Končno prosil podpisani odbor na zahtevo vojnih oškodovancev, da se mu sponori ukrep, ki ga cenjeni naslov na podlagi te spomence stori, da zamore obvestiti o istem vse sotrpine v pomirjenje.

Iz Maribora

— **m Seja mariborskega občinskega sveta.** Prihodnja in menda zadnja seja sedanjega občinskega sveta se bo vršila prihodnjo sredo dne 7. decembra ob 17. uri. Na dnevnem redu je več tekočih zadev. Zdi pa se, da bočejo klerikali zadnjo sejo izkoristiti v politično propagando. Delajo pa razni brez krčmarja.

— **m Stanovanja v dravski vojašnici.** Kakor znano, je občinski svet na eni svojih zadnjih sej sklenil popraviti staro, napol razpadlo dravsko vojašnico in jo preurediti za zasilna stanovanja. Z adaptacijskimi deli so že pričeli. Kakor za stanovanja v novih mestnih hišah, je že sedaj na ta zasilna stanovanja velik naval. To je dokaz, da je stan. kriza v Mariboru mnogo občutnejša kakor kje drugod. Razvidno je to tudi iz oglasov v listih. V vseh drugih mestih še ponujajo stanovanja, v Mariboru pa doslej ni še noben hišni posestnik ponudil stanovanja v oglaših. Nekateri hišni posestniki, ki doslej svojih hiš niso prav nič popravljali, nameravajo spomadi hiše popolnoma predati in modernizirati, da bi na ta način dosegli večjo najemnino. Iz tega razloga že sedaj odpovedujejo stanovanja vsem strankam. Neki hišni posestnik je odpovedal 34. drugi 52 strankam, ki bodo s 1. aprilom na cesti, ker spride občutnega pomanjkanja stanovanj nikjer ne morejo dobiti drugega stanovanja. Občina bo morala resno razmišljati o tem, kam bo spravila te ljudi.

— **m Prva smrtna obsodba perd mariborske porote.** Snoci malo pred polnočjo je bila razglašena obsodba v porotni razpravi proti Tereziji Solar ter proti njeni hčerki Franciški in mienemu zetu Ernu Jakiši, ki so bili obtoženi, da so na zavraten način umorili moža odnosno očeta Stefana Solar. Sovrvašvo med njim je nastalo radi tega, ker je nameraval umorjeni Stefan Solar izročiti svoje posestvo svojemu sinu iz prvega zakona Jožefu Solarju. Kakor je pokazala preiskava, je Terezija Solar umorila svojega moža, da bi zaglasila posestvo svojih hčerki. Ko je bil umor okrit, je valila krivdo na sina Jožefa, ki so ga res zaprli. Pozneje pa se je izkazalo, da je nedolžen. Po celodnevni razpravi so porotniki ob 11. po-noči potrdili krivdo Terezije Solar glede umora in hudodejstva obrekovanja, nakar je senat po kratkem posvetoivanju razglasil sodbo, ki se glasi na smrt na vešaliti. To je prva smrtna obsodba v zimskem zasedanju mariborske porote.

Brez posebnega obvestila.

Dr. Jakob Toplak, dvorni svetnik in predsednik okr. sodišča v pok. naznanja potrtega srca, da je njegova nad vse ljubljena soproga, gospa

Anka Toplak

po dolgi, mukopolni, s potrežljivostjo prenašani bolezni danes v jutro izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb predrage se bo vršil v petek, dne 9. decembra 1927, ob 15. uri od hiše žalosti, Gregorčičeva ulica št. 4, v rodbinsko grobnico na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo služila v soboto, dne 10. dec. t. l., ob 8. uri zjutraj v stolnici.

Priporočam se tihi molitvi.

Maribor, dne 7. decembra 1927.

To in ono

Popoln lunin mrk

Jutri 8. t. m. nastane popoln lunin mrk, ki bo po solnčnem mrku 9. junija najpomembnejši astronomski dogodek letošnjega leta. Lunin mrk se vidi po vsej zemlji enako, v kolikor je luna nad obzorjem in če ni nebo oblačno. Zato lunin mrk ni tako redek pojav kakor solnčni mrk, ki ga vidijo vedno samo prebivalci gotovih delov naše zemlje.

Mrk se bo videl v Aziji, Afriki, Avstraliji, v celi vzhodni in delu Srednje Evrope, dočim bo v zapadnem delu Evrope viden samo deloma, ker vidi luna že med mrkom. Mrk se prične ob 15.50. Spočetka bo luna slabo zasenčena in šele pozneje se bo senca zgostila. Okrog 16.40 doseže senca tako intenzivnost, da nastane tema, seveda če bo nebo jasno, kar je pa pri današnjem vremenu zelo dvomljivo. Ob 16.51 bo senca popolna in s tem se prične del lunin mrk. Popolna noč nastane ob 17.45. Ob 17.54 vstopi luna v popolno senco in s tem se prične popolni mrk, ki doseže maksimum ob 18.34. Ob 19.14 se konča popolni mrk in luna zleze polagoma izpod popolne sence. Ob 21.17 bo lunin mrk končan. Mrk lahko opazujemo s prostim očesom ali pa z manjšim daljnogledom.

Šah v Rusiji

V Rusiji se igra šah že od davnih časov. To priljubljeno igranje so prinesli v Rusijo Tataři, med katerimi je bil, kakor med vsemi orientalskimi narodi, šah zelo razširjen. Znameniti tatarski priatelj šaha. Pravoslavna cerkev je spočetka šahu zelo nasprotovala, ker so ga igrali krvočolni divji orientalski narodi, v katerih je videla največje sovražnike krščanstva. Kljub cerkveni prepovedi se je pa šah kmalu razširil po Rusiji. Orientalni narodi so bili v stalnih trgovskih stikih z Rusi in tako pravoslavna cerkev ni mogla preprečiti šaha, ki si je pridobival vedno več prijateljev.

Leta 1616 je izšla v Nemčiji strokovna knjiga o šahu, v kateri je rečeno, da Rusi izborni igrajo šah in da drugi narodi na tem polju ne morejo tekmovati z njimi. Tudi car Ivan Grozni je bil velik prijatelj šaha. Tik pred smrtjo je naročil svoemu ljubimcu Radionu Birkinu, naj prinese šah v njegovo sobo. Ko je začel postavljati figure, je omahnil na blazine in umrl. Tudi drugi ruski carji so radi igrali šah. V muzeju v Kremlju so shranjene srebrne in zlate šahovske figure, s katerimi je igral car Feodor. Za časa cara Alekseja se je šah v Rusiji še bolj razširil, dasi se je pravoslavna cerkev še vedno borila proti njemu. Največji nasprotnik šaha je bil mitropolit Daniil, ki je smatral to igranje poleg pijančevanja za največje zlo. Kdor je igral šah, ni smel v cerkev. Ta gonja proti šahu je povzročila nesoglasja med ruskim dvorom in pravoslavno cerkvijo.

Sele Peter Veliki je poravnal spor med dvorom in cerkvijo. Peter Veliki je sam navdušen igralec šaha in njegova želja je bila, da bi se seznanili s šahom vsi Rusi. Slednjič se je tudi cerkev sprijaznila s šahom in pozneje so ga igrali celo pravoslavni svečeniki. Neki mitropolit je prodal celo zvonove, ker so ga motili pri šahu.

Koncem 18. stoletja so igrali šah že v vseh ruskih klubih. Leta 1811. je bil ustanovljen v Petrogradu prvi šahovski klub. Prvi ruski revolucionarji, takozvani dekabristi, so imeli v svojih vrstah več dobrih šahistov in ko so jih zadržali v petropavlovski trdnjavi, so prosili, naj jim dovolijo igrati šah v ječi. Prošnja je bila pa odklonjena in tedaj so napravili dekabristi šahovske figure iz

kruha in so skrivaj igrali. V 19. stoletju se je šah v Rusiji zelo razvil in razširil in mnogi ruski šahisti so se na mednarodnih turnirjih proslavili kot izborni šahisti.

Grozna smrt v vodnjaku

V vasi Klenburg na Slovaškem se je pripetila te dni grozna nesreča, ki je vzbudila med prebivalstvom splošno sočutje. Kmet Jan Mitra je hotel popraviti vodnjak, v katerem se je začelo rušiti kamenje. Spustil se je na dno in začel delati, toda kmalu se je vsuko nanj od vseh strani toliko kamenja, da je bil Mitra skoraj zasut. Začel je klicati na pomoč in ko so domači prihiteli, da ga potegnijo iz vodnjaka, so v naglici in v nervoznosti ravnali tako neprevidno, da je nesrečneža še bolj zasul. Mitra je stal do pasu v vodi in se ni mogel ganiti, ker ga je držalo kamenje. Ker se je vodnjak še vedno rušil, je naraščala tudi voda in tako je bil nesrečni kmet v nevarnosti, da sredi kamenja utone. Ko so kmetje videli, da je njegov položaj kritičen, so poklicali pet voljakov pionirske čete iz bližnje posadke in ti so se s kolkami lotili dela.

Ta čas se je že stemnilo in vojaki so morali delati pri luči. Nesreča je hotela, da se je vliha ta čas ploha, ki je reševalno delo zelo ovirala. Voda v vodnjaku je rapidno naraščala. Mitra je bil živ pokopan. Voda mu je segala že do ramen, pa si ni mogel pomagati. Po polnoči ga je začela klicati žena in mož ji je odgovoril, da se najbrže ne bosta več videla, ker mu sega voda do vratu. To so bile zadnje besede nesrečnega kmeta, kajti kmalu nato se je čulo iz vodnjaka samo še zamolklo stokanje in potem je vse utihnilo. Voda je zalila porušen vodnjak in Mitra je utonil. Šele čez tri dni so potegnili njegovo truplo iz vodnjaka.

Tudi milijonarji žive v bedi

— Tega denarja nisem zaslužil. To je več, nego potrebuje človek za srečno življenje. Denar bi sprejel samo, če bi ga res potreboval.

S temi besedami je Charles Garland odklonil dedščino v znesku 40 milijonov francoskih frankov, ki mu jih je zapustil njegov stric. Garland ima v Bretanji malo posestvo in trdi, da je popolnoma zadovoljen.

To ni prvi primer, da ljudje odklanjajo bogastvo in dajejo prednost skromnemu, mirnemu življenju pred razkošjem. Član znan multimilijonar-ameriške rodbine John Vanderbilt se je odrekel bogastvu in živi v kočiji vrh gore Witch's Head v Pensilvaniji, kjer je popolnoma sam in živi v celini od lova. Slično življenje živi na skalnatem otoku blizu obale ameriške države Connecticut sin milijonarja iz Torringtona Charles Alvord. Mož pripoveduje, da se je nekoč po prekrojanju noči poglubil v svežo pismo in je takoj drugo jutro temeljito spremenil način svojega življenja. Pred leti je umrl bivši ruski multimilijonar Sokolovnikov, ki je bil eden najbogatejših mož v Evropi. Živel je v bahti, nosil je eno obleko 20 let in si jo tudi sam krpal. Mož je bil namreč tak skopuh, da se mu je zdelo škoda vsake pare za obleko ali stanovanje. Tudi angleški plemič sir Henry Delves Broukhton, ki je imel 30.000 sterlingov letnih dohodkov, je bil tak stiskač, da je stanoval v podstrešni sobi v Londonu in ni nikoli hodil na izprehod, ker se mu je zdelo škoda denarja celo za tramvaj.

Pred kakimi 30 leti je živel v Parizu milijonar Colasscu, ki je prirejal razkošne pojedine in zabavne večere. Sredi razkošja in razvratu ga je pa zadel usoda. Njegov sin je namreč donovi bil ukraden osemkaratni briljantni prstan, ki sem ga videl še prejšnji dan na njeni roki. Ko mi je Mrs. Betty začela pripovedovati o tem in onem, se mi je zdelo potrebno, da si s preciznimi vprašanji razjasnim nekatere najzanimivejše okoliščine.

— Ali morda koga sumite?

— Ne, nikogar ne sumim. Popolnoma točno vem, kdo mi je ukradel prstan. In v tem ravno obstoji vsa zamatnost.

Hotel sem ji odgovoriti, da zamatnost obstoji po navadi v tem, da se ni ve, kdo je izvršil tatvino; ako pa misli razviti neko novo kriminalno teorijo, naj se obrne na policijsko prefekturo, ne pa name. Ker pa imam rad vse na kratko in enostavno, sem ji samo rekel:

— No.

— Ali poznate kneza polkovnika Alekseja Bajukovskega? Ne? Tem bolje. Prekrasen človek, ne, boli točno: nevednež. On je brivec v nekem inštitutu lepote na Place Vendome. Stanuje na 11. Rue Claude Tillier, prav lahko boste našli to ulico. Peljete se do Place de la Nation, vrnite se po bulvaru Diderot in na desno, nekoliko korakov samo od ogle se nahaja hotel, v katerem stanuje Aleksej, soba št. 6. Razložila vam bom pozneje, kako da vam vse to. Ob pol 9 ga najdete nocoj doma. Vi poidete k njemu in mu na delikaten način razložite, da se spodobi, da mi vrne prstan, ki mi ga je nocoj ob četrti uri, ko smo plesali v Peroquetu, vzel brez močega dovoljenja. Stvar je čisto enostavna, ali ne?

Odgovoril sem ji, da je stvar zares čisto enostavna, in da je ravno zato kot nalašč vstvarjena, da jo reši nava-

stoj ali na enakomerno bruenje motorja. Zato ni čuda, da castilci te glasbe sovražijo vsako nepravilnost in izjemno ritmu ter zahtevajo nespremenljiv, mehanizirano tempo, ono monotono melodijo, ki jo avtomobilist tako rad posluša pri motorju. Če motor ne funkcionira enakomerno, moti to vozača, istotako pa moti plesalca, če ritem ni enakomeren. Čimboli so živci napeti, tem hitrejši mora biti tempo. Džezbend je torej nekak izraz napetosti in nervoznosti naše doba. Po mnenju angleškega zdravnika bo svet nadaljeval svojo pot. Sibki bodo izumrli, močnejši bodo vzdržali. Potem bo tudi glasba zopet zavzela oblike, ki bodo odgovarjale zdravim živcem.

Kriza zakonskega življenja

Kriza zakonskega življenja se opaža po vsem svetu. Nastala je z naglim padanjem števila novih zakonov in seveda tudi z naraščanjem ločitev zakona. Po neki francoski statistiki je več ločitev zakona med soprogi, ki nimajo otrok, kakor pa med onimi, ki jih imajo. Najpogostejši vzrok za ločitev je neznošen značaj enega obeh zakoncev. Nasprotno pa je proti pričakovanju nezvestoba le v 25 odstotkih povod za ločitev.

Odstotek ločitev je pri raznih veroizpovedih različen. Prvo mesto zavzemajo trgovci. Med 10.000 zakonit trgovcev je vsako leto 80 ločitev. Pri delavcih pride na 10.000 zakonov 50 ločitev, pri poljedelcih pa 5. Največje je število ločitev v prvem in petem letu zakona. Med petim in desetim jih je 33 odstotkov, med desetim in dvajsetim 22 odstotkov. Sodeč po vsem tem je zakon zelo nežen cvet, ki more dobro uspevati le daleč od velikih mest, na svežem in čistem zraku, pod jasnim nebom.

Samomorilna epidemija v Nemčiji

V Nemčiji je zavladala samomorilna epidemija. Samomorilci gredo prostovoljno v smrt večinoma kar v skupinah. Poročali smo že o tragediji treh mladeničev iz Köpenicka, berlinskega predmestja, ki so na dan proslave 10letnice ustanovitve sovjetske republike izvršili samomor. Popolnoma sličen dogodek pa se je te dni pripetil v Charlottenburgu, kjer so pa kandidata smrti v zadnjem hipu rešili.

V stanovanju 23letnega soferja Maksa Menzela se je sestala petčlanska družba, ki so jo tvorili trije moški in dve ženski. Vsi trije moški so bili že deli časa brez posla in domenili so se, da izvrše skupen samomor. Pregovorili so se dve mladenki, da sta pristali na samomor in v pondeljek zvečer se je vsa petorica zastrupila s plinom. V zadnjem hipu so sosedje vdrli v stanovanje in tako rešili vseh pet samomorilcev gotove smrti.

Dogodek, ki je značilen za berlinske razmere, je vzbudil v Berlinu precejšnje razburjenje.

Vpliv džezbenda na živce

Džezbend si je osvojil ves svet. Zlasti mladina je navdušena za eksotično in ekscentrično glasbo in vsa navdušena poslušarja pri plesu njene nežne in ritmične zvoke. V zvezi s tem splošnim pojavom je podal nedavno neki znameniti londonski zdravnik za živčne bolezni v zdravniškem gasilu »The Musical Courier« zanimivo psihološko mnenje.

Zdravnik trdi, da si človeštvo vedno išče zabav in razvedrila, ki odgovarjajo stanju živčevja. Če se stanje živčevja spremeni, se spremene tudi razvedrila. Normalen človek lahko sedi več ur mirno in kaže v vseh svojem gibanju umerjen tempo. Če so pa živci v boleznem, razdraženem stanju, seže po tobaku, goji sport, sodeluje pri avtomobilskih dirkah in zahtevi po hitrem gibanju zaradi tudi džezbend. Počasne oblike in tempo menueta, četvorke in valčka so bili dobrodošli ljudem v času, ko so imeli še zdrave živce. Toda naši nervozni dobi, ki zahteva draženje živcev, to ne zadostuje.

Ritem džezbenda spominja na ritem

stoj ali na enakomerno bruenje motorja. Zato ni čuda, da castilci te glasbe sovražijo vsako nepravilnost in izjemno ritmu ter zahtevajo nespremenljiv, mehanizirano tempo, ono monotono melodijo, ki jo avtomobilist tako rad posluša pri motorju. Če motor ne funkcionira enakomerno, moti to vozača, istotako pa moti plesalca, če ritem ni enakomeren. Čimboli so živci napeti, tem hitrejši mora biti tempo. Džezbend je torej nekak izraz napetosti in nervoznosti naše doba. Po mnenju angleškega zdravnika bo svet nadaljeval svojo pot. Sibki bodo izumrli, močnejši bodo vzdržali. Potem bo tudi glasba zopet zavzela oblike, ki bodo odgovarjale zdravim živcem.

Srečno mesto

Med mesta, ki so se zadnja leta najbolj razvila, spada tudi Los Angeles v Ameriki. Los Angeles, ki je pred vojno štelo jedva 100.000 prebivalcev, se je med in po vojni s tipično ameriško naglico pričelo razvijati v pravca to velemost. Danes šteje Los Angeles nad 2.000.000 prebivalcev in je torej četrti mesto v Zedinjenih državah. Zanimivo pa je, da se Los Angeles v stavbenem pogledu ne more primerjati z ostalimi ameriškimi velemosti. Tu ni ogromnih nebotičnikov, razkošnih palač in gigantskih stavb, pač pa so hišice večinoma eng- ali dvanadstropne. Večinoma so to enodružinske hišice in vile, čitih ogromno število je silno povečalo obseg mesta. Vzrok temu je dejstvo, da mestna občina ne dopusti gradnje večjih hiš in nebotičnikov, ker je Los Angeles vedno izpostavljen vulkaničnim potresom. Edina visoka stavba je magistrat, ki je visok 150 metrov.

Ameriški listi poudarjajo, da se ima Los Angeles za svojo nagli razvoj zahvaliti edino dejstvu, da si je večina filmskih družb izbrala Kalifornijo za sedež filmske industrije. Kakor znano, je na Los Angeles priključeno filmsko mesto Hollywood. Kako ugoden je socialni položaj prebivalstva v Hollywoodu, priča dejstvo, da je v mestu 630.000 avtomobilov, tako da odpade na vsako tretjo osebo en avto.

Leta 1932 bo v Los Angelesu olimpijada, za katero se mesto že sedaj pridno pripravlja.

Nesreča plesalca Zubkova

Jedva je minilo 14 dni od kar se je 27letni ruski plesalec Aleksander Zubkov poročil z 61letno princeso Viktorijo, sestro bivšega nemškega cesarja, že se je srečni mož težko ponesrečil. Zubkov je v pondeljek padel z motornega kolesa in je poleg občutnih poškodb na glavi zadobil tudi težke notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico. Ko je princesa zvedela za nesrečo svojega moža, se je onesvestila. Je pač hudo, če se star panj vname...

Orzen roparski napad v Rumuniji

Na cesti, ki vodi v Kišinev, glavno meso Besarabije, je bil izvršen pred dnevi v bližini vasi Tarnove drzen roparski napad. V tamošnji okolici ogrožajo že deli časa maskirani in do zob oboroženi banditi mirno prebivalstvo tako, da se kmetje in trgovci ne upajo več sami hoditi na sejm, pač se družijo v velike karavane, katerim pridele še močne orožniške straže. Pri Tarnovi pa so razbojniki napadli celo karavano, v kateri je bilo nad 30 voz. naloženih z raznovrstnim blagom.

Razbojniki so začeli streljati na spremljajoče orožnike. Po kratkem boju se jim je posrečilo pognati orožnike v beg. Na ta način so dobili v roke brez večjega truda ves plen z njegovimi lastniki vred. Trgovci in kmetje so popol-

noma oplenili. Pobrali so jim blaga in denarja v vrednosti več milijonov. Nilhov plen pa je še povečal neki davkar med poniki, ki je vozi v Kišinev okoli 30 milijonov lejev državnega denarja, ki je bil razbojnikom še najbolj dobrodošel. Po izvršenem ropu so razbojniki izpregli najboljšo konje, sedli na nje in odšli z bogatim plenom. Za drznimi roparji ni nobenega sledu.

Predor med Evropo in Afriko

Utopije slovitega nemškega pisatelja Bernharda Kelermanna, ki nam je v svojem romanu »Predor« predložil zgradbo ogromnega podmorskega predora, ki naj bi spajal dva kontinenta, niso več utopije. Iz Pariza poročajo namreč, da se španski in francoski inženirji že dolgo bavijo z idejo ogromnega podmorskega predora, ki naj bi spajal Evropo in Afriko. Predor, širok 48 kilometrov, bi zgradili v morski ožini Gibraltarja.

Seveda je ta projekt tehnično težko izvedljiv. Morska ožina pri Gibraltarju je po mnenju geologov nastala na ta način, da se je ogromna skala nenadoma razkrala. Tam, kjer je ožina široka samo 14 kilometrov, je zdaj morje globoko nad en kilometer. Zato so inženirji poiskali drug pripravejši kraj, kjer je pa dno še vedno 400 metrov pod morsko gladino.

Zgraditi nameravajo najprej tri metre široko pomožno galerijo. Ta galerija bo tvorila nekako bazo nadaljnjega dela. Predor bi tvorili dve, po 5 metrov široki galeriji. V vsaki galeriji bodo vozili vlaki samo v eni smeri. Voznja bo trajala jedva pol ure, tekmo 24 ur pa bo tunel lahko pasiralo 120 vlakov s tovorom 120.000 ton.

Stroški za zgradbo predora bi znašali 300 milijonov pezet. Za ta načrt se zelo ogrevata tudi španski kralj in diktator Primo de Rivera. Francozi pa se navdušujejo za projekt zato, ker je to voda na njihov mlin v zvezi z nameravano zgraditvijo železnice preko Sahare.

Korupcija suhega režima v Ameriki

Ker postajajo razmere v Zedinjenih državah od dne do dne neznosnejše, je začela razvijati živahno delovanje nova močna in odločna opozicija, katere voditelj je John W. Crim, zelo upliven mož, ki je bil pod predsednikom Hardingom državni tajnik. Crim je izračunal, da vlada ni več v položaju vzdrževati to ogromno armado agentov, špijонов in uradnikov, ki žive od prohibicije. Zednjene države trošijo v to svrhu dnevno 25 milijonov dolarjev.

Crim je objavil spomenico, v kateri ugotavlja, da je korupcija v Zedinjenih državah danes veliko hušja kot je bila kdaj v caristični Rusiji. Veliko število tako zvalih »suhih agentov« obstoja iz samih zločinskih tipov najhujše vrste. V boju za alkohol je bilo samo v tem letu ustreljeno 1400 oseb, ne glede na tisoče in tisoče žrtev zastrupljenja.

Crim apelira na zdravi razum prebivalstva, ki ga poziva, naj z vsemi sredstvi podpira akcijo, da se napravi konec temu stanju, ki je v vsakem pogledu nevedržno, v moralnem kakor finančnem, in na škodo ugledu Zedinjenih držav.

Musa Samarra

je zvodnica

Grešne hiše v Alžiru

PRIDE! ELITNI KINO MATICA! PRIDE!

Dovoljena tatvina

1.

Z Mrs. Betty Gordon - Westburne sem se seznanil v Chope du Negre v tamošnji, ko je hotela zapoditi s podjara rdeče liviranega zamorca in sama prijeti za saksofon. Ako bi bila Francozinja, bi rekli da je pijana, ali Anglosaksonke to ne morejo biti; ker so samo ekscentrične. Od takrat datira najino priateljstvo.

Nekoga dne me pokliče v »Claridge Hotel«, kjer se je nastanila. Našel sem jo vso obokano. Priznam, da je imela vzrok zato.

— Robert — me sprejme vzdihovaje — vi morate pomagati. Okradena sem.

Svetujem ji, naj telefonira na komisariat. Ta predlog ji še malo ni ugajal, temveč me je ošinila s pogledom, ki me je hotel na mestu ubiti.

— Ali mislite, da ne bi mogla tega sama storiti, ako bi to razmere dovolile? Toda tu gre za neko afero, ki zahteva hladnokrvnost in delikatnost, a pred vsem se policija ne sme vmešavati.

Četudi mi je s tem dala na znanje, da vidi v meni hladnokrvnega in delikatnega človeka, vendar mi taka pustolovščina ni bila všeč. Kaj hočete? Vsak človek je rojen samo za nekaj, a jaz nisem iskal svojega poklica na svetu v tem, da ležem v grob s prestreljeno glavo. Ali moja častilakomnost je bila vzrok, da sem se zapletel v afero, za katero sem imel ravno toliko sposobnosti kakor za pisanje po vrvi.

Slo je za to, da je Mrs. Betty Gor-

den kriminalen agent, ker je to njegova obrt.

— Ne, vi me ne razumete prav. So tatvine, ki jim lahko rečemo, da so dovoljene. Vzemite na primer, da nekdaj plača svojega sluge meseca in mesece. Ali bi se mu moglo zameriti, ako on nazadnje okrade svojega gospodarja, da se plača sam? Ne! In ali bi gospodar ravnal pravilno, ako bi ga zbog tega izročil policiji? Ne! In v mojem slučaju gre za neko tako dovoljeno tatvino.

Zdelo se mi je, da sem razumel, a da nisem smatral, da bi bilo rezoniranj Mrs. Gordonove upravičeno.

— Dovolite, da vas prekinem. Ako ste vi, kakor si mislim, pozabili dati brivcu knezu, polkovniku Alekseju Bajukovskemu njegovo zakonito napitnino 50 fr. vendar mislim, da je pretirano in da ni v skladu z lenimi običaji, ako se on odškoduje z vašim prostom, čegar vrednost cenim na 100.000 fr. Mrs. Betty mi ponudi Camel - cigareto in mi pokaže pri tem s kazalcem na sliko kamele na ovitku.

— Vi po svojem razumevanju ste podobni teli živalci. — Ako bi šlo za uslugo, ki se plačuje s 50. 100. pa tudi 500 fr., knez Aleksej ne bi niti z mezinčcem zanič. So pa gotove intimne usluge, katerih vrednost se ne da točno določiti. Saj me razumete?

— Ne! sem rekel odkritosrečno. Mrs. Betty nervozno vzdihne.

— Povem vam torej bolj jasno. Usluge kneza Alekseja so bile v tem, da me je nekolikokrat posetil v hotelu, od desete ure zvečer do desete ure zjutraj in da sem mu jaz vrnila te poseje v njegovem hotelu. Toda Aleksej ni bohem ali student, on je aristokrat,

ki se prodaja. Ker sem pa pozabila na honorar, je smatral knez Aleksej za potrebno, da se sam odškoduje. Ali zdaj razumete?

— Razumel sem.

— Danes poidete torej h knezu, mu izročite ček za 50.000 fr., ki ga vam dam na Credit Lyonnais, in ga vldno prosite, naj mi vrne prsten. All right.

— All right!

2.

Da svojo nalogo izvršim hladnokrvno in delikatno, sem se oborožil z browningom, svedom in pilo. Ročne granate nisem mogel dobiti nikjer. Kneza Alekseja Bajukovskega sem našel nagnjenega nad ogromno karto Rusije, ki je bila pretkana z rdečimi in belimi zastavicami. Njegove čete so korakale naravnost na Petrograd. Ko sem vstopil, se je nervozno obrnil in mi ukazal, naj počakam, dokler ne podpiše ukaza, da se postrele vsi poveljniki rdeče armade. Rekel sem vam že, da se človek najbolj počuti v svoji obrti. Po tej operaciji sem mu rekel ljubeznivo:

— Vaša ekselencija, znano mi je, da ste ljubavnik Mrs. Betty Gordonove, da ste brivec v inštitutu lepote na Place Vendome in ste ukradli prstan, vredno 100.000 fr. Ako se ne motim, ste tako drzni, da ga sedalec nosite na svojem levem mezinču. Ali ne ljubite se mi pričkati se z vami, eva vam čeka na 50.000 fr., ki jih vam pošlila Mrs. Betty, a vi mi dajte prstan, in stvar je urejena.

— Na to mi knez Aleksej, rdeč od jeze, ponudi najprej zausnico, na to mi začne, dasi tega ni bilo treba, tolmačiti svoje rodbinske zveze s pokojno obiteljo Romanov, in na zadnje me vpra-

ša z značajno gesto s kazalcem na čelo, iz katere celice v Charenteou sem pobegnil. Te distrikcije so ne razjele. Pograbil sem revolver in tako prisilil nespametnega kneza, da mi je izročil prstan. Da se ognem škandalu, ki ga je knez zoper moje pričakovanje hotel povzročiti, sem hitel kolikor so me noge nesle po stopnicah in skočil v taksi, ki me je čakal. V četr ure sem bil že pred Claridge Hotelom.

Na moje začudenje me je Mrs. Betty pričakovala na ulici v avtu. Razložila mi je, zakaj. Tatvina jo je tako razburila, da je sklenila nemudoma zapustiti Pariz in oditi na Riviero. Zdelo se mi je to popolnoma razumljivo in sem ji izročil prstan. Mislec menda, da bi me večje darilo užalilo, mi je ponudila ob slovesu zapalno čamelo-cigareto. Več je nisem videl.

3.

Jaz sem nainesrečnejši človek na svetu. Že dva dni sedim v preiskovalnem zaporu. Dolže me, da sem zločinec, tat, razbojnik, nasilnik, kriminalni tip. Samo oni, katerim se krilim in ki verujejo v mojo nedolžnost, pravijo, da sem kreten, idiot, tepec in bulec.

Knez Aleksej Bajukov je gentleman. Prstan, ki sem mu ga vzel, je bila njegova — ako tudi zadnja — lastnina.

— Mrs. Betty Gordon je internacionalna pustolovka, ki je spoznala kneza na plesu ambasadorjev in si dala napraviti natančno kopijo njegovega prstana, ki mi ga je kazala, dokler ji nisem nudil prilike, da nosi original. Ček na 50.000 fr., ki mi ga je izročila, seveda ni imel kritja.

Pravim vam, da sem nainesrečnejši človek na svetu. In notem nai bo človek še kavalier!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu. in inozemstvo, safe-deposits ltd. ltd.
Brzjavke: Kredit. Ljubljana. Telefon
št. 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Urednik: Josip Zupančič. — Za «Narodno tiskarno»: Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Val v Ljubljani.